

Pedagogisch beleidsplan Kinderdagverblijf Jottum

Inleiding	5
Een veilige plek.....	5
Stimuleren	5
Pedagogische onderbouwing	5
Een warme plek	5
Kwaliteit.....	6
Visie	7
Hoe kijken we naar kinderen?	7
Ons acceptatieniveau	7
Emmi Pikler	8
Respectvolle verzorging.....	8
Vrije bewegingsruimte	8
Thomas Gordon Methode.....	9
Stamgroep	10
Samenstelling van een stamgroep	10
Opendeurenbeleid	10
Pedagogisch medewerker/kindratio (PKR).....	11
Rekentool	11
Volgen en observeren	13
Vierogenprincipe	13
Toezicht en handhaving	14
Pedagogisch medewerker (PM-er)	15
Wenbeleid	16
Proefochtend of -middag	16
Hechting	17
Brengen en halen.....	18
Brengen	18
Halten.....	18
Inrichting	20
Bouwhoek	20
Poppenhoek en keukentje.....	20
De bank	20
Atelier.....	20
Zaal.....	20
Doezel	21
Tuin	21
Spelmateriaal	22

Meegebracht speelgoed.....	22
Spelactiviteiten	23
Dagindeling	24
Drinken en eten	25
Baby's:	25
Bijvoeding:	26
Dreumesen en peuters.....	27
Aan tafel:.....	28
Zorg en aandacht	28
Plezier en gezelligheid.....	28
Hygiëne en kwaliteit	28
Slapen	29
Buikslapen.....	29
Inbakeren	29
Persoonlijke hygiëne.....	30
Hoesten en niezen	30
Toilet hygiëne	30
Verschoning.....	30
Bescherming.....	30
Algemene hygiëne	30
Feest	31
Hoera!	31
Wat ga je trakteren?	31
Gezond trakteren!	31
Afscheid	31
Foto's.....	32
Een ziek kind	33
Welbevinden van het zieke kind	33
Gezondheid van de andere kinderen	33
Wanneer moeten de ouders worden gewaarschuwd?.....	34
Wanneer wordt er een huisarts ingeschakeld?	34
Beleid bij ziekte	35
Afspraken met ouders over het beleid bij ziekte	35
Het beleid bij ziekte van het kind	35
Koorts.....	35
Beleid bij besmettelijke aandoeningen en ziektes	36
Chronische ziekten en aandoeningen	36

Medicijngebruik.....	36
Vaccinaties/inentingen	36
Zindelijkheid.....	40
Starten?.....	40
In de praktijk.....	40
Sociaal-/emotionele ontwikkeling	42
Zelfvertrouwen/eigenwaarde.....	42
Grenzen	42
Grenzen aangeven.....	43
Emoties benoemen	44
Conflicten	44
Positief benaderen	45
Lichamelijke ontwikkeling.....	46
Grove motoriek	46
Fijne motoriek.....	46
Zintuiglijke ontwikkeling	47
Taalontwikkeling	48
Baby's.....	48
Dreumesen en peuters.....	48
Creatieve ontwikkeling	49
Administratie	50
Openingstijden.....	50
Inschrijving	50
Concept overeenkomst.....	50
Overeenkomst	50
Eigen voorwaarden	51
Kosten	51
Extra dag(en)	52
Overeenkomst wijziging(en)	52
Opzeggen van dag(en).....	52
Vakanties/feestdagen.....	52
Mailingen	53
Oudercommissie	54
Veiligheid	55
Afspiegeling.....	55

Inleiding

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan van Kinderdagverblijf Jottum. Hierin staat beschreven wat we doen als kinderdagverblijf (KDV) op de werkvloer, hoe we het doen en waarom we het zo doen.

We hebben het in dit beleidsplan over het pedagogisch handelen, het inrichten van de ruimtes in het KDV en het scheppen van voorwaarden voor een goede ontwikkeling van de kinderen.

We willen ouders¹ en kinderen het volgende garanderen:

Een veilige plek

Dit doen we door privacy van ouders en kinderen te waarborgen, voorspelbaar te zijn in onze gedragingen, structuur te bieden en door te zorgen dat de ruimtes en materialen voldoen aan eisen van GGD en brandweer.

Stimuleren

Dit doen wij door de eigenheid van ouders en kinderen te respecteren en mogelijkheden/ruimte te bieden om kinderen in eigen tempo en op hun eigen manier te laten ontwikkelen.

Pedagogische onderbouwing

Dit realiseren we door op de hoogte te blijven van nieuwe pedagogische inzichten, door steeds bewust te blijven van onze pedagogische doelen (teamvergaderingen/cursussen) en door daadwerkelijk toe te passen wat in het pedagogisch beleidsplan staat beschreven.

Een warme plek

Elk kind en elke ouder is voelbaar welkom en wordt gezien. De Pedagogisch Medewerkers (PM-ers) houden van de kinderen om wie ze zijn en niet om wat ze kunnen/doen of van welke ouder ze zijn. Hierbij zijn wij attent op wat we zelf meebrengen aan ervaring uit eigen jeugd en mogelijk daar aan gekoppelde oordelen, overtuigingen of gewoontes. Een vaste vraag die we ons steeds stellen: "Kan het ook anders?"

---

¹ Daar waar in dit beleidsplan over ouders of ouder wordt gesproken, worden ook verzorger(s) of opvoeder(s) bedoeld.

Kwaliteit

Wij² gaan altijd voor de beste kwaliteit van opvang voor jullie kind(eren). Daarom kiezen wij voor minimaal twee en maximaal vier hele dagen opvang per kind. Opvang voor halve dagen, voor één dag in de week en het ruilen van dagen past niet binnen onze visie op kwaliteit.

Opvang kan best intensief zijn voor kleine kinderen. Dat vangen we op door rust, regelmaat en veiligheid te creëren. Zo ondersteunen we de ontwikkeling van een gezonde hechtingsstijl. Dat betekent dat we zoveel mogelijk vertrouwde gezichten op dezelfde dag willen. De kinderen kunnen zo een band opbouwen met de PM-er en met de andere kinderen in de groep. Alleen een vertrouwde PM-er kan echte troost bieden op moeilijke momenten. In een vast groepje ontstaan vriendschappen tussen de kinderen. En alleen door de voorspelbaarheid van de gezichten en het vaste dag- en weekritme ervaren de kinderen een gevoel van veiligheid.

Door rust en veiligheid hebben kinderen energie en ruimte over om te spelen, te leren en te ontwikkelen. Door rust hebben de PM-ers tijd en aandacht voor één op één momenten, spel en educatie.

Het is begrijpelijk dat ouders flexibiliteit/ruiling in de opvang waarderen. We merken echter dat dit ten koste gaat van de veiligheid en de vertrouwde omgeving die wij de kinderen willen bieden.

Eén dag opvang in de week biedt te weinig basis voor een veilige hechtingsrelatie met de PM-ers. Zelfs het ruilen van dagen geeft te veel wisselende groepssamenstellingen. Ook het tussentijds halen, brengen en overdragen kost veel tijd van de PM-er. Het eten en naar bed brengen is voor kinderen een rust moment. En een verandering in de samenstelling van de groep en het zien van (andere) ouders zorgt voor onrust en opnieuw wennen aan elkaar. Het bepaalt de sfeer en de hoeveelheid stress voor alle kinderen.

Bij ons blijven de kinderen centraal staan!

---

² Daar waar in dit beleidsplan over wij, we of ons wordt gesproken, wordt Jottum bedoeld.

Visie

Voor ons is een kind een individu met een eigen karakter, dat zich op haar/zijn manier en in een eigen tempo ontwikkelt. PM-ers luisteren en kijken actief, zodat zij gericht kunnen reageren op de behoeften en de onuitgesproken vragen van jullie baby of kind. Samen met de ouders begeleiden zij het kind bij de ontwikkeling tot een sociaal persoon met zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld. Wij gaan uit van het competente kind!

Hoe kijken we naar kinderen?

We kijken naar hun gedrag als door een camera. We oordelen niet over het kind maar bepalen of we het gedrag acceptabel, geen probleem of onacceptabel vinden.

Ons acceptatieniveau

- We werken aan ons zelf om de acceptatiegrens laag te houden;
- We hebben een open houding;
- We zijn zonder vooroordelen;
- We zijn fit en uitgerust;
- We brengen geen ruis van elders mee.

De baby's geven we vrije bewegingsontwikkeling en respectvolle verzorging volgens de theorieën van Emmi Pikler. De Gordon-Methode hebben we als basis voor het communiceren met en het actief luisteren naar de kinderen.

Emmi Pikler

Emmi Pikler, een kinderarts van Hongaarse afkomst, geeft praktische en concrete aanwijzingen. Zij gaat uit van twee principes:

- respect voor de behoefte aan een persoonlijke band;
- respect voor de zelfstandige activiteiten van het kind.

Een kind kan zich vrij ontwikkelen en zelfstandig spelen, als het zich veilig en geliefd voelt. Bij jonge kinderen creëren we die veiligheid door intensief en bewust contact te hebben op de momenten dat we ze voeden en verschonen.

We noemen het kind bij de naam en kondigen aan wat we gaan doen. Door aandachtig te communiceren ontstaat er al vroeg een dialoog.

Wij zorgen voor balans tussen rust en activiteit. In de periode van wakker zijn, heeft het kind intensief contact met de PM-er die hem of haar verzorgt. Vervolgens is er tijd om zelf actief bezig te zijn.

Respectvolle verzorging

De dagelijkse verzorging (eten, wassen, verschonen en aankleden) is een belangrijke bezigheid. Het is het moment om werkelijk samen te zijn en elkaar te leren kennen. Als de volwassene de tijd neemt om zich aan het tempo van het kind aan te passen, krijgt het kind de kans zich op de handelingen in te stellen en mee te doen aan het samenspel. Daardoor ervaart het, zo jong als het is, dat het invloed kan uitoefenen op situaties waar hij of zij deel aan neemt. Dat vertrouwen vormt de basis voor zijn eerste sociale contacten.

Vrije bewegingsruimte

Tijdens het vrije spel beschikken kinderen over een ruimte die aangepast is aan zowel hun behoefte aan veiligheid als hun behoefte om te ontdekken. Er is speelmateriaal dat aansluit bij hun leeftijd en belangstelling. Kinderen hebben de mogelijkheid hun eigen interesse en behoefte te volgen, zonder dat een PM-er ingrijpt door hen aan te moedigen of een andere activiteit voor te stellen.

De PM-er beperkt zich tot oogcontact of bevestigende woorden. Dat helpt het kind uit te groeien tot een evenwichtig, opgewekt en zelfverzekerd mens.

Thomas Gordon Methode

Thomas Gordon, een Amerikaanse psycholoog, hoorde vaak in zijn spreekkamer: "Mijn kinderen luisteren niet naar ons", aldus de ouders en "Mijn ouders begrijpen mij niet", zeiden hun kinderen.

Hij vergeleek deze miscommunicatie met zendapparatuur. Onduidelijk verzonden boodschappen aan de ene kant, niet goed ontvangen berichten aan de andere kant.

Hij ontwikkelde zijn zogenaamde Gordon-methode, die zich richt op beter communiceren met kinderen. Kenmerken van deze methode zijn:

- Zó luisteren dat kinderen zich begrepen voelen;
- Zó praten dat kinderen je ook begrijpen;
- Zó conflicten oplossen dat niemand verliest;
- Zó afspraken maken dat iedereen zich eraan houdt.

Met als gevolg:

- Meer begrip bij opvoeder/PM-er en kind;
- Meer geduld voor elkaar;
- Een betere sfeer;
- Betere oplossingen, minder conflicten;
- Meer gevoel van verantwoordelijkheid bij het kind;
- Positief zelfbeeld van het kind.

De PM-ers werken en communiceren met de kinderen volgens deze methode. De kinderen mogen zijn wie ze zijn. De PM-ers zijn eerlijk en zichzelf. Ze geven het voorbeeld hoe om te gaan met anderen en daarbij hun eigen grenzen te bewaken.

Jij bent belangrijk! Ik ben net zo belangrijk!

Stamgroep

In dit beleidsplan ligt vast dat PM-ers kind-volgend werken. Dit betekent dat het kind de ruimte wordt gegeven om zelf het tempo van ontwikkelen aan te geven. De PM-ers volgen de ontwikkeling van de kinderen en overleggen hoe en waar zoveel mogelijk aan de behoeftes van de kinderen kan worden voldaan (zie "opendeurenbeleid"). Voor deze werkwijze hebben we twee ruimtes binnen het gebouw en daardoor twee stamgroepen, namelijk de Doezel en de Zaal. Beide stamgroepen hebben een eigen ruimte met een tafel en stoelen en spelmateriaal. In deze ruimtes wordt gegeten en gedronken. Afhankelijk van het weer, de kinderen, de gebeurtenissen en de tijd van het jaar, beslissen we hoe we de dag en de kinderen indelen (in "tweede" stamgroep). Terwijl de structuur van de dag in grote lijnen gelijk blijft.

Samenstelling van een stamgroep

In de stamgroep van de Doezel zitten maximaal twaalf kinderen van drie maanden tot twee jaar. Deze eigen ruimte en de aanwezige PM-ers zorgen voor rust en emotionele veiligheid.

De kinderen krijgen de gelegenheid, wanneer ze er aan toe zijn, om te spelen in de Zaal, dit gebeurt op rustige momenten van de dag. Zo kunnen zij de sfeer proeven en nieuwe uitdagingen aangaan.

In de stamgroep van de Zaal zitten maximaal zestien kinderen van één tot vier jaar. De kinderen van de Zaal mogen naar de Doezel als er behoefte is aan een rustigere omgeving of om bij hun broertje of zusje te zijn. Het komt regelmatig voor dat de jongste kinderen van de Zaal tijdelijk terug willen naar een rustige speelplek in de Doezel. Zij verlaten dan hun eigen stamgroep om te spelen in de tweede stamgroep. Dit valt ook onder "opendeurenbeleid".

De wet verplicht ons een schriftelijke toestemming aan de ouders te vragen. Dit gebeurt bij het tekenen van de overeenkomst, met toestemmingsverklaring voor opvang in de tweede stamgroep. Ouders geven aan dat ze geïnformeerd zijn en akkoord gaan.

Opendeurenbeleid

Deze term gebruiken wij als middel om bepaalde doelen te bereiken in het werken met kinderen. Naarmate kinderen ouder worden, hebben zij, naast veiligheid en geborgenheid, behoefte aan een grotere leefomgeving. Daarom geven de PM-ers de kinderen regelmatig de gelegenheid om hun omgeving buiten hun eigen groep te verkennen. Als hierbij ook een ontmoeting met de kinderen van andere groepen wordt geïnitieerd, wordt gesproken over *opendeurenbeleid*. *Opendeurenbeleid* draagt positief bij aan de ontwikkeling van kinderen.

Gedurende de dag wordt dus bewust gekozen voor het *opendeurenbeleid* en/of gebruik gemaakt van de mogelijkheid van opvang in de tweede stamgroep.

Pedagogisch medewerker/kindratio (PKR)

Wij werken volgens deze uitgangspunten:

- Wij plaatsen alle nieuwe instroomkinderen eerst in de Doezel (afhankelijk van de leeftijd). Dit is voor de kinderen een rustige ruimte om te wennen;
- Aan één kind worden maximaal drie vaste PM-ers gekoppeld. Dit geldt niet bij ziekte, (bij)scholing, verlof of vakantie;
- Per opvangdag is minimaal één van deze drie vaste PM-ers werkzaam op de groep van dat kind. Deze PM-er is tevens het vaste aanspreekpunt voor ouders;
- Een vaste PM-er wordt structureel vervangen bij o.a. langdurige ziekte of verlof;
- Wij gebruiken de rekentool (zie tabel 1) van de brancheorganisatie;
- De stamgroepen bestaan uit maximaal twaalf kinderen bij 0 tot 4 jaar (waarvan maximaal acht kinderen tot één jaar);
- Een kind maakt gedurende de week gebruik van maximaal twee stamgroep-ruimtes. Activiteiten in het kader van "opendeurenbeleid" kunnen buiten deze ruimtes plaatsvinden;
- Vaste ruimte: in principe hebben alle kinderen een vaste groep. Wel kan worden besloten om, aan het begin –en aan het eind van de dag, kinderen in een andere ruimte te ontvangen of weer op te halen waarbij een vaste PM-er van de betreffende stamgroep aanwezig is. Voor zowel kinderen als ouders is inzichtelijk welke ruimte dit is;
- Indien het kind-aantal het toelaat, kunnen stamgroepen samengevoegd worden tot één groep waarbij in principe een vaste PM-er aanwezig is, uitgaande van een kloppende PKR. Voor zowel kinderen als ouders is inzichtelijk welke ruimte en welke groep dit is.

Rekentool

1. Het minimale aantal PM-ers in relatie tot het aantal aanwezige kinderen wordt bepaald op basis van de ratio's in tabel 1.
2. De voorwaarden met betrekking tot de maximale grootte van de stamgroep zijn in tabel 1 verwerkt: een stamgroep bestaat uit maximaal twaalf kinderen bij een groep met alleen kinderen van 0 jaar en maximaal zestien kinderen bij een gemengde leeftijdsgroepen van 0 tot 4 jaar, waarvan maximaal acht kinderen van 0 jaar.
3. In een situatie waarin het toevoegen van een kind leidt tot een kleiner aantal benodigde beroepskrachten, wordt het aantal benodigde beroepskrachten met 1 verhoogd.

Tabel 1

Berekening van de Pedagogisch medewerker/kindratio en maximale groepsgroottes bij groepen in de dagopvang

Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
0 tot 2	1	5	2	9 ¹	3	14 ¹
0 tot 3	1	5	2	9 ² / 10 ³	3	15 ¹
0 tot 4	1	5 ⁴ / 6 ⁵	2	9 ⁶ / 10 ⁷ / 11 ⁸ / 12 ⁹	3	16 ¹
1 tot 3	1	6	2	11	3	16
1 tot 4	1	7	2	13	3	16
2 tot 4	1	8	2	16		

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 jaar.

² Bij een groep met acht kinderen van 0 jaar.

³ Bij een groep met zeven of minder kinderen van 0 jaar.

⁴ Bij een groep met vier kinderen van 0 jaar.

⁵ Bij een groep met drie of minder kinderen van 0 jaar.

⁶ Bij een groep met acht kinderen van 0 jaar.

⁷ Bij een groep met zeven kinderen van 0 jaar.

⁸ Bij een groep met zes kinderen van 0 jaar.

⁹ Bij een groep met vijf of minder kinderen van 0 jaar.

Volgen en observeren

Wij hebben veel aandacht voor het pedagogisch handelen en de pedagogische kennis van de PM-ers. Voor ons is kinderopvang dus altijd al meer dan alleen maar opvang. Ontplooiing staat bij ons hoog in het vaandel en is een continu proces.

Vanaf de dreumesleeftijd werken we ontwikkelingsgericht met een activiteitsaanbod, waarin aandacht is voor alle ontwikkelingsgebieden; motorisch en cognitief, zintuiglijk, sociaal en taal- en rekenvaardigheden. Door de kinderen te observeren bieden we hen op tijd nieuwe uitdagingen.

De PM-ers observeren dagelijks de kinderen en de groep. Dit is een bron van plezier, inzicht en verwondering. Bij het observeren van de individuele ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen wordt gebruik gemaakt van een kind-volgsysteem.

Dit bestaat uit 3 onderdelen: Zo doe ik, Zo praat ik, Zo beweeg ik. Elk kind heeft zijn eigen observatieboek. Om de 5 tot 6 maanden wordt er per kind, gedurende opvang vanaf 5 maanden tot 44 maanden, geobserveerd en een vragenlijst ingevuld door de PM-ers. Hierdoor kunnen we de ontwikkeling van het kind volgen.

Als PM-ers vermoeden dat er iets aan de hand is, observeren zij eerst gericht het kind om vervolgens hun observatie met de ouders te bespreken. Er wordt met de ouders besproken of ze het geobserveerde herkennen en welke stappen ondernomen kunnen worden. Wij proberen aan alle kinderen de ondersteuning te bieden die het kind nodig heeft.

Vierogenprincipe

Het 'vierogenprincipe' is een essentiële drempel tegen seksueel misbruik van kinderen. Vier ogen betekent dat je je als kinderdagverblijf hebt ingezet om mee te kijken en mee te luisteren makkelijk te maken.

Een vierogenprincipe verkleint niet alleen het risico ten aanzien van seksueel misbruik, maar ook het risico ten aanzien van kindermishandeling in brede zin, terwijl er - meer generiek gesproken sneller en effectiever kan worden ingegrepen als een kind of een PM-ers iets overkomt.

De deuren bij ons staan open, hierdoor zien en horen collega's elkaar. De aankleedruimte is open en collega's kunnen elkaars activiteiten volgen. Ook als er een PM-er in de slaapkamer of de Doezel is, staat de babyfoon aan. Het vierogenprincipe houdt daarom ook niet in dat er op een groep kinderen altijd twee PM-ers moeten worden ingezet.

Kinderen hebben het recht om zich af en toe terug te trekken, daarom willen we verstopplekjes houden. Signalen en veranderd gedrag moeten worden

opgemerkt. Alle PM-ers kennen de kinderen, ouders en collega's, zodat opvallend gedrag wordt gezien.

Toezicht en handhaving

Een goede opleidingen, een open sfeer waarin men elkaar kan aanspreken op het gedrag, vertrouwenspersonen waar ouders en medewerkers een 'niet plus gevoel' kunnen uiten, actuele 'verklaringen omtrent gedrag' van alle personeelsleden, een (locatie)manager met pedagogische achtergrond.

Observeren, signaleren en registreren zijn belangrijke onderdelen van het werk van een PM-er. Deze taken krijgen aandacht tijdens cursussen en we bespreken ze tijdens de jaarlijkse functionering-/ontwikkeling gesprekken. We hebben werkoverleg, teamoverleg en pedagogisch overleg. Wij hanteren bij het vermoeden van kindermishandeling en misbruik een plan van aanpak. Hiervoor gebruiken wij de 'Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling'. De 'Meldcode' staat, ter inzage, voor in de gang.

We hebben duidelijke afspraken, regels en protocollen. Er is een protocol, waarin we vastleggen hoe we omgaan met social media, foto's en filmpjes en met het niet oppassen van PM-ers bij ouders thuis.

Onze werving- en selectieprocedure bij het aannemen van een nieuwe PM-er nemen wij contact op met de vorige werkgever en/of met de opgevraagde referenties. Van alle PM-ers, waar de kinderen mee in aanraking kunnen komen hebben we een V.O.G. (Verklaring Omtrent het Gedrag). De PM-ers worden door de overheid continue gescreend.

Toezicht en handhaving zijn dé instrumenten van de gemeente om te sturen op de naleving van de wettelijke, minimale kwaliteitseisen in de kinderopvang. De GGD doet het toezicht door middel van inspecties. Daarvan wordt rapport opgemaakt. Zie hiervoor het Landelijk Register kinderopvang (LRK). Bij overtredingen kan de GGD adviseren om te handhaven: sancties opleggen totdat de zaak is opgelost of in een uiterste geval de vergunning wordt ingetrokken.

Los van de GGD inspectie, controleren we jaarlijks de aanwezigheid, de actualiteit én het gebruik van afgesproken regels en protocollen. Tijdens teamoverleg toetsen we de kennis hiervan en bespreken de eventuele wijzigingen.

Pedagogisch medewerker (PM-er)

De PM-ers zorgen voor een persoonlijke begeleiding van het kind en creëren omstandigheden waarin het floreert. Zij kennen de kinderen, zijn bekend met de protocollen en handelen volgens het pedagogisch beleidsplan.

De PM-ers werken hun vaste dagen en in geval van ziekte of vakantie wordt er een andere (Jottum) PM-er ingezet. Nieuwe collega's krijgen interne en externe cursussen om te kunnen werken volgens het pedagogisch beleidsplan en de protocollen. Directie en locatiemanager(s) corrigeren afwijkend handelen, zowel persoonlijk als in teamverband. Daarnaast wordt er één keer per jaar een functionerings-/ontwikkelingsgesprek met de PM-er gehouden.

Stagiaires krijgen de kans om in de praktijk kennis te maken met de kinderopvang. Zij zijn echter nooit alleen bij de kinderen. Via de PM-ers en het pedagogisch beleidsplan worden ze wegwijs gemaakt in professionele opvang.

Er werken PM-ers met MBO, HBO en universitair niveau. We hebben veel aandacht voor het pedagogisch handelen en de pedagogische kennis van de PM-ers. Ontplooiing staat hoog in ons vaandel en is een continu proces. We volgen de ontwikkelingen binnen de kinderopvang en de PM-ers krijgen bij- en nascholing. Voor de fysieke veiligheid zijn alle PM-ers in het bezit van een bedrijf-hulpverleners-certificaat (BHV) en/of een EHBO-diploma.

Wenbeleid

Proefochtend of -middag

De proefochtend is altijd ná 9.00 uur en de middag vanaf 13.00 uur, zodat er tijd is om alles door te nemen. Tijdens deze proef bespreken we de extra gegevens met de ouders over de opvang van hun kind. Gezamenlijk wordt bekeken en besproken wat mogelijk is. Daarna nemen de ouders voor minimaal één uur afscheid van hun kind.

Hoe de proef verloopt, hangt mede af van de leeftijd van het kind. De ouders moeten vooral het vertrouwen krijgen dat er goed en zorgvuldig met hun kind wordt omgegaan. Het is meestal moeilijker voor ouders dan voor het kind.

Na de proefochtend/-middag komt het kind voor de eerste keer en hebben we vanaf nu elke keer een overdracht met de ouder(s). Door dagelijks een overdracht te doen leren wij de ouders en het kind kennen en zal er een goede band ontstaan. En hierdoor kunnen we sneller op dingen inspelen. Ouders moeten ten aller tijde bereikbaar zijn voor eventuele vragen van de PM-er(s). Hoe het wennen verloopt, is afhankelijk van ouder(s) en kind. Het wennen begint vanaf de eerste dag tot zolang het duurt.

Het doel van het wennen is:

- het vertrouwd raken van het kind met de nieuwe omgeving en het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen kind en PM-er(s);
- het vertrouwd raken van de ouders met de nieuwe situatie en dat hun kind in goede handen is;
- het goed op elkaar afstemmen van voedingsschema's, slaapgewoontes en pedagogische aanpak thuis en in het KDV.

Elk kind heeft een eigen kapstok met naam sticker. Elk seizoen heeft een kind een andere jas. Soms is het voor de PM-er puzzelen welke jas bij welk kind hoort. Stop bijvoorbeeld de sjaal, muts of handschoenen in de mouw, dan zijn we veel sneller klaar om lekker buiten te spelen!

Elk kind heeft een mandje. In dit mandje ligt eventueel een knuffel of een doek. Ouders zorgen er voor dat reservekleding aanwezig is. Kijk af en toe of de kledingmaat nog klopt. Soms, na een activiteit binnen of buiten, hebben we behoefte aan droge kleding voor de kinderen. Het gebeurt weleens dat we Jottum-kleding moeten gebruiken. Deze geleende kleding willen we graag, zo snel mogelijk, schoon terug.

Er is beschreven wat het kind meeneemt in bed aan eigen spulletjes en wat de slaapgewoontes zijn. Voor een kind is de slaapomgeving het meest vertrouwd. Daarom vragen we ouders om een knuffel of kroeldoekje en ook eventueel de speen van het kind mee te brengen. Zodra het kind in een bedje gaat slapen, zal het moeten wennen aan de andere kinderen op de slaapkamer. We maken een bewuste keuze voor het vaste slaapplekje voor het kind passend bij de slaapgewoontes en volgens de veiligheidsnormen. Soms kan door wat schuiven met slaaptijden of volgorde van naar bed brengen, de wenperiode

vergemakkelijkt worden voor een nieuw kind. We houden zoveel mogelijk de tijden van thuis aan. Voor een kind dat maar niet kan wennen aan de geluiden van de andere kinderen in de slaapkamer creëren we een andere slaappleats.

We geven de eerste weken voorkeur aan een langzame opbouw van korte naar langere opvang dagen. Vooral in het begin is het voor het kind belangrijk dat de dag prettig eindigt. Dat betekent dat er aan het begin van de opvang, het kind eerder wordt opgehaald.

Hechting

Een baby wordt in de begin periode zoveel mogelijk door dezelfde PM-er verzorgd. Er moet eerst een veilig basisvertrouwen zijn en daarbij zijn vaste verzorgers voor het kind belangrijk.

Voor een veilige hechting is, zeker in het begin, een voorspelbare situatie met vaste gezichten belangrijk. Baby's krijgen vaak veel aandacht van peuters in de groep. Vooral als een baby gevoed wordt of moet huilen, staan ze er graag bij om te kijken of bieden hun hulp aan.

We letten goed op de reacties van de baby of die deze aandacht aankan. Peuters moeten leren zorgvuldig en gedoseerd een baby te benaderen. Het is de taak van de PM-er om dat wat te reguleren. Voor meer rust voor de kleintjes gebruiken we de Doezel.

Brengen en halen

Brengen

Van 7.45 tot 8.45 uur is er ruim de tijd voor een overdracht met koffie en thee. Het kind kan ondertussen in de aanwezigheid van de ouder iets kiezen waarmee het gaat spelen; een boekje lezen, samen puzzelen.

Hoe uitgebreider en rustiger dit verloopt hoe prettiger de dag bij ons zal zijn. Vertel de PM-ers waar het kind mee bezig is en wat het heeft meegemaakt.

Als we weten wat het kind heeft meegemaakt, positief of negatief, kunnen we het aandacht, begrip en zorg geven die het nodig heeft om een fijne dag te hebben.

Voor de baby's tot zeven maanden oud is er ook nog een schriftelijke overdracht. Dit doen wij door middel van een schriftje. Ouders kunnen hierin schrijven hoe de avond, nacht en ochtend is verlopen.

Het brengen 's morgens is een overgangssituatie die nogal verschillend kan verlopen afhankelijk van de leeftijd, gebeurtenissen en tijd van het jaar.

Tot ca. negen maanden is het voor baby's over het algemeen niet moeilijk, maar soms wel voor de ouders. Als zij nog graag even in de loop van de dag willen bellen, begrijpen we dat. Wij nemen altijd contact op, als we iets merken aan de baby, dat ons verontrust.

Zo rond de negen/tien maanden kan een kind een verlatingsangst ontwikkelen. Voor hem/haar is het nog niet mogelijk te begrijpen dat mama of papa 's middags terugkomt. Dit is voor kinderen soms een lastige periode. Duidelijkheid werkt het beste: afscheid nemen en dan ook weggaan, ondanks (huilend) protest van het kind. We geven aandacht en benoemen zijn/haar emoties. In bijna alle gevallen ben je de deur nog niet uit of de "angst" is verdwenen en het spelen begonnen.

Ná 8:45 uur is er alleen tijd om te zwaaien en we beginnen 9.00 uur met het dagprogramma. Ná 9:00 uur binnenkomen, betekent; in de gang opgevangen worden en daar afscheid nemen. Ook als er gebeld is dat je na 9:00 uur komt. Wij zijn ons ervan bewust dat het afscheid nemen in de gang voor het kind misschien niet altijd even prettig is, maar de groep gaat ten allen tijde voor het individu, dus kom op tijd. De kinderen die 's ochtends al vroeg zijn gebracht, hebben er last van dat wij niet kunnen beginnen omdat er nog kinderen binnen gebracht worden.

Het kan voorkomen, dat door omstandigheden een kind niet komt. Dit moet aan ons doorgegeven worden. Als wij om 09.30 uur nog niks gehoord hebben nemen wij contact op met de ouder(s).

Halen

Vanaf 16.30 tot 18.00 uur is er ruim de tijd voor een overdracht met koffie en thee. Soms moet een kind wennen, dat de ouder(s) bij het ophalen weer de autoriteit is. Deze overgang kan lastig zijn; het kind wil geen einde maken aan

de opvangdag! Even samen rustig in een boekje kijken of een puzzeltje maken en aankondigen dat jullie daarna samen naar huis gaan, kan een oplossing zijn.

Over het algemeen volgen we de volgende gedragslijn: ouders doen hun kind de jas en de schoenen aan en verzamelen de spulletjes. Ze zijn vanaf het moment dat ze binnen stappen gewoon weer de autoriteit en verantwoordelijk. Dat is voor de kinderen het duidelijkst. Ouders en PM-ers houden daarbij rekening met elkaar zodat het één en ander zo soepel mogelijk verloopt voor iedereen, ook in verband met de nog niet opgehaalde kinderen.

Voor de baby's die nog een schriftje hebben, noteren wij hoe is gegaan gedurende de dag (eten/drinken/slapen) en geven wij dit aan de ouders mee.

Om 18.00 uur is er géén tijd meer voor een uitgebreide overdracht. Om 18.15 uur sluiten wij de deur en gaat de laatst PM-er naar huis.

Wanneer iemand anders het kind komt halen, horen we dat graag van te voren. Als dit niet bekend is, nemen wij contact op met de ouder(s).

Inrichting

We werken zoveel mogelijk met kleine groepjes in speelhoeken. Door het werken met speelhoeken waarborgen we een stuk privacy van het kind en geven we het de veiligheid van het ongestoord kunnen spelen. We stimuleren hiermee de ontwikkeling van het concentratievermogen; er zijn geen storende prikkels bij het spel.

We kunnen de ruimte inrichten naar behoefte van de groep (kind-volgend). Daarmee wordt gewerkt aan ons doel de kinderen te stimuleren in o.a. hun creativiteit.

Bouwhoek

Het stimuleren van de kleine motoriek, creativiteit en ruimtelijk denken en sociale ontwikkeling.

Er is gelegenheid om alléén of samen te spelen. De verschillende bouwmaterialen, bijvoorbeeld Duplo, zijn bereikbaar neergezet voor de kinderen. Regelmatig kan materiaal worden gewisseld met Noppen of houten blokken. Zo is er van tijd tot tijd iets nieuws te beleven in de bouwhoek. Een verkeerskleed, autootjes en poppetjes zijn een goede aanvulling in de bouwhoek.

Poppenhoek en keukentje

Het stimuleren van de sociale ontwikkeling en het imitatiespel; gebeurtenissen worden hier verwerkt en nagespeeld.

De poppenhoek en het keukentje zijn plekken voor het 'doen alsof' spelen. In een handomdraai maken we er een winkeltje, ziekenhuis, restaurant, etc. van.

De bank

Het geeft mogelijkheid voor rust.

Bij de grote bank met kussens staat een boekenkastje met allerlei boekjes, ook voor de kleintjes. De prenten- en voorleesboeken staan hoger en worden door de PM-ers gebruikt voor een gezamenlijk voorlees- en rustmoment.

Atelier

Voor de creatieve ontwikkeling.

Er kan in alle rust geknutseld worden. Er zijn schorten ter bescherming van de kleding. De werkstukken worden opgehangen of de kinderen bergen ze op in hun eigen 'knutsel-bak'.

Zaal

Een bewegingsruimte: veel ruimte, is belangrijk voor de bewegingsdrang die vrij geuit moet kunnen worden.

Er kan gereden worden met fietsjes, trein, tram en grote auto's. Er kan worden geschommeld of geklommen op een klimtoestel. Hier kan alles wat

met de grove motoriek en beweging te maken heeft.

Doezel

Een ruimte voor 0-2 jaar.

Dit is een rustige ruimte waar baby's/dreumesen kunnen rondkruipen en spelen met op hun afgestemd speelmateriaal. Hier liggen ook klimkussens voor uitdaging en stimuleren tot bewegen. Deze ruimte kan ook gebruikt worden als rust- of speelplek voor de oudere kinderen. In de patio staan buitenbedjes voor de baby's.

Tuin

Beweging in de buitenlucht.

Deze ruimte is gedeeltelijk overdekt en er ligt een kunstgrasmat op een valdempende onderlaag. Er is een zandbak met een zand-/watertoestel. We wisselen regelmatig met grote kussens, ballenbak, matten en trampoline om de kinderen uit te nodigen tot springen, rennen, klauteren en bewegen. Het speelhuisje en wandspeeltoestel nodigen uit tot klimmen, verstoppertje en imitatiespel. Aan de hand van de seizoenen, passen we de ruimte aan. Bijvoorbeeld bij mooi weer spelen we met water.

Spelmateriaal

Het spelateriaal is afgestemd op de lichamelijke, verstandelijke, creatieve en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen en wordt geselecteerd op kwaliteit en veiligheidsnormen.

Speelgoed dat voor meerdere doeleinden geschikt is, heeft onze voorkeur. Bij de aanschaf of vervanging van speelgoed wordt gekeken naar welk type spel/speelgoed er ondervertegenwoordigd is.

We leren kinderen ook met zorg om te gaan met de verschillende soorten spelateriaal, al naar gelang de aard van het materiaal. Samen met de kinderen spelateriaal opruimen op een vaste plek en compleet maken van puzzeltjes e.d. hoort ook bij zorg voor het materiaal. De PM-ers bieden hiermee structuur en leren de kinderen respect te hebben voor onze gezamenlijke bezittingen.

Kinderen mogen kiezen waar ze mee willen spelen. Daarom staat het meeste materiaal in open kasten zodat kinderen het speelgoed zelf kunnen pakken en opruimen.

Spelateriaal kan ook uit de natuur komen. Met blaadjes, kastanjes, stokjes of steentjes kunnen kinderen heerlijk spelen, net als met kosteloos materiaal dat voor knutseldoelinden is verzameld. Ook worden materialen verwelkomd die in eerste instantie niet voor speeldoelinden gemaakt zijn, maar wel een grote speelwaarde kunnen hebben. Een voorwaarde is wel dat het materiaal voldoet aan de vastgestelde veiligheidseisen.

Kinderen zijn vaak heel vindingrijk en dat willen we zeker belonen. Van stoeltjes maken ze een trein of met kleden een hutje onder de tafel. Helpen is ook spelen. Wanneer de tafel wordt gedekt/afgeruimd, of was wordt opgevouwen, mag een kind meehelpen.

Meegebracht speelgoed

Wanneer kinderen speelgoed van huis meenemen, mogen ze daar natuurlijk mee spelen. Aan de ouders wordt gevraagd geen speelgoed mee te geven waarvan kleine onderdelen zoek kunnen raken of speelgoed dat heel kwetsbaar is. Hierbij moeten ouders zich realiseren dat meegebracht speelgoed ook aantrekkelijk is voor andere kinderen. De kinderen in de groep zijn gewend dat al het speelgoed voor iedereen is en iedereen aan de beurt komt om een poosje met bepaald speelgoed te spelen. Als het kind ermee is uitgespeeld en het is niet de bedoeling dat andere kinderen er mee spelen, bergen we het op in zijn/haar mandje. Wij stellen ons niet verantwoordelijk voor schade of zoekraken van meegebracht speelgoed. Voor persoonlijke knuffels en spenen geldt natuurlijk dat ze niet voor gemeenschappelijk gebruik bestemd zijn, dat leren we de kinderen.

Spelactiviteiten

De belangstelling en behoeftes van de kinderen bepalen het verloop van de dag. De PM-ers kijken en luisteren naar de kinderen en sluiten hierbij aan. Liedjes zingen, knutselen, tekenen/kleuren, wandelen, een tent maken, dansen etc. behoren tot het vaste repertoire.

Sommige activiteiten vragen voorbereiding, andere ontstaan gewoon spontaan. We houden wel in de gaten of het activiteitenaanbod gevarieerd is en dat de verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. We streven er naar activiteiten aan te bieden op allerlei ontwikkelgebieden. We proberen ook van gewone huishoudelijke dingen een spel te maken zodat kinderen spelenderwijs leren, bijvoorbeeld af- en opruimen.

Kinderen zijn vrij om wel of niet mee te doen, toe te kijken of afstand te nemen van een activiteit. We vragen niet van de kinderen om zich aan te passen, om de PM-ers voldoening te geven, omdat zij een activiteit hebben bedacht of voorbereid. Het is zoals het is. We stimuleren door er zelf plezier aan te hebben en op die manier uitnodigend te zijn.

We werken in thema's met als inspiratiebron: seizoenen, feesten, zintuigen etc.

Er kan dagelijks gespeeld worden in de tuin, daarnaast gaan we naar de markt, het Noorderplantsoen, de speeltuin of de bibliotheek.

Dagindeling

In de agenda staan alle kinderen vermeld die er die dag aanwezig zijn. Hierop wordt ook genoteerd wanneer en hoe lang een kind heeft geslapen of is gevoed. Alle bijzonderheden ten aanzien van het kind worden ook genoteerd.

Kinderen worden gebracht en gehaald binnen de vastgestelde tijden. De PM-ers stellen hun organisatie daar op af. Zo kan er onverdeeld aandacht gegeven worden aan de bezigheden van het moment en biedt het houvast voor iedereen.

De dagindeling is als volgt:

07:45 - 08:45 Kinderen worden gebracht en ontvangen;
08:30 - 09:00 Verdelen van de groepen;

Doezel	Zaal
<ul style="list-style-type: none"> Baby's gaan naar bed (ritme van thuis);	<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijk drinken, fruit eten en liedjes zingen;
<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijk drinken, fruit eten en liedjes zingen;	<ul style="list-style-type: none"> Luiers verschonen, peuters gaan naar de WC;
<ul style="list-style-type: none"> Luiers verschonen van de baby's en dreumesen;	<ul style="list-style-type: none"> Kleine groepjes spelen in de verschillende hoeken of buiten;
<ul style="list-style-type: none"> Opruimen voor de lunch;	<ul style="list-style-type: none"> Opruimen voor de lunch;
<ul style="list-style-type: none"> Baby's spelen en krijgen de fles;	<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijke lunch, grote kinderen smeren zelf hun boterham;
<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijke lunch aan tafel;	<ul style="list-style-type: none"> Verschonen en wc bezoek;
<ul style="list-style-type: none"> Baby's gaan naar bed (ritme van thuis);	<ul style="list-style-type: none"> Aantal kinderen gaan slapen;
<ul style="list-style-type: none"> Dreumesen gaan naar bed;	<ul style="list-style-type: none"> Voor peuters extra aandacht, vrij spelen activiteit of naar buiten;
<ul style="list-style-type: none"> Baby's spelen en krijgen de fles;	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen komen uit bed en luiers verschonen;
<ul style="list-style-type: none"> Dreumesen gaan uit bed en luiers verschonen;	<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijk opruimen;
<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijk drinken en een tussendoortje eten;	<ul style="list-style-type: none"> Gezamenlijk drinken en een tussendoortje eten;
<ul style="list-style-type: none"> Vrij spelen, activiteit of naar buiten;	<ul style="list-style-type: none"> Vrij spelen, activiteit of naar buiten;

16:30 – 18:15 Kinderen worden gehaald;

17:30 – 17:45 Eventueel worden de groepen weer samengevoegd.

Tijdmarkering geeft jonge kinderen veiligheid en structuur. Herhaling van ritmes en rituelen geeft een gevoel van herkenning. Een opvang dag wordt overzichtelijk.

Drinken en eten

Wij vinden eten en drinken erg belangrijk en dit is ook de reden dat wij hier veel aandacht aan besteden en we de kinderen veel keuze willen aanbieden. We proberen altijd te zorgen voor een goede sfeer aan tafel en hiermee het eten leuk te maken voor de kinderen. We beginnen altijd eerst met drinken, vocht is belangrijker dan de bijvoeding vooral in de zomermaanden. Het is erg belangrijk dat wanneer je kind bepaalde voeding niet mag hebben je dit aan de PM-ers doorgeeft.

9.30 uur

We drinken een kopje thee, water en water met schijfjes citrusvrucht/munt en eten fruit. Dit fruit halen we samen met de kinderen op de markt. Soms draaien we dit om met de middag (15.30 uur).

11.30 uur

We drinken een glas melk/karnemelk/thee of water en eten boterhammen (bruin of meergranen). Het eerste broodje dat het kind krijgt, is met hartig beleg. De kinderen hebben keuze uit: roomkaas, plakjes kaas, vleeswaren en vegetarische smeerworst. Hierna mogen de kinderen zelf kiezen wat ze op het brood willen. Ze hebben dan naast het bovenstaande beleg nog keuze uit: appelstroop, pindakaas, jam, honing en vruchtenhagel. Liever geen zoet beleg of vleeswaren? Geef het aan ons door dan houden we daar rekening mee.

We leren de kinderen om zelf hun brood te smeren. Ze krijgen een bord en een mes waarmee ze, onder toezicht, zelf boter en beleg op hun brood smeren. Wanneer het nodig is, helpen we de kinderen een stukje op weg. Soms worden er tussen de middag speciale dingen gemaakt, zoals knakworstjes, macaroni, pannenkoeken of tosti's. Ook hebben we tijdens het eten een bak met komkommer, paprika, olijven en feta op tafel staan.

15.30 uur

We drinken een kopje thee, water of water met schijfjes citrusvrucht/munt en eten een cracker, rijstwafel, plak koek of beschuit. Soms draaien we dit om met de ochtend (9.30 uur). Tussendoor zijn de kinderen vrij om extra water te drinken.

Baby's:

De zorg voor het kind gebeurt met warmte en aandacht. Het ritme dat thuis is aangewend, wordt in goed overleg met de ouders voortgezet. Er wordt een schema gemaakt met tijden van slapen en voeding. Hoewel daar enigszins van af kan worden geweken als het kind dit aan geeft of omdat het moeilijk te combineren is met het dagritme van de groep. Deze wensen staan genoteerd op de 'extra gegevens' en deze nemen wij door met de ouders als het kind voor het eerst komt. Alle wijzigingen in de voeding daarna, willen wij ook graag weten, zodat wij daar rekening mee kunnen houden.

Tijdens het voeden van een baby hebben we lichamelijk contact, oogcontact en zoveel mogelijk onverdeelde aandacht. De omgeving is zo rustig mogelijk. De

PM-er zal vlug genoeg de prettige houdingen en de handelingen rondom boertjes/krampjes van het kind kennen. Zij deelt haar ervaringen met de collega's. Er is een kind lijst waarop de laatste afspraken staan vermeld.

Er bestaat de mogelijkheid om borstvoeding te komen geven aan je baby. Belangrijk hierbij is dat je binnen 15 minuten aanwezig kunt zijn om te voeden, zodat je baby niet te lang hoeft te wachten om te kunnen drinken. Als je niet langs komt om te voeden, kan je afgekolfde melk mee brengen in de ochtend of zorgen voor een voorraad in de vriezer, zodat er altijd melk aanwezig is wanneer je baby honger heeft. Afgekolfde melk wordt gekoeld bewaard en au bain marie verwarmd. Wanneer je borstvoeding geeft, moet je erom denken wat je eet. Er wordt aangeraden om geen koolsoorten, prei, ui en gekruid eten te eten. Een baby kan daar krampjes van krijgen.

Wanneer je baby geen borstvoeding krijgt, maar kunstvoeding (Nutrilon), hoeft dit niet meegenomen te worden. We maken flessenvoeding van warm water uit de kraan. Er is Nutrilon 1 (tot zes maanden) en 2 (tot één jaar) aanwezig. Andere merken zoals o.a. Friso, Nutramigen of Pepti dienen door ouders meegebracht te worden.

Wij vinden eten en drinken erg belangrijk en dit is ook de reden dat wij hier veel aandacht aan besteden en we de kinderen veel keuze willen aanbieden. We proberen altijd te zorgen voor een goede sfeer aan tafel en hiermee het eten leuk te maken voor de kinderen. We beginnen altijd eerst met drinken, vocht is belangrijker dan de bijvoeding vooral in de zomermaanden. Voordat wij beginnen met bijvoeden van vast voedsel, vragen wij de ouders thuis al te starten.

Tussen 9.00 en 16.30 uur hebben de PM-ers de mogelijkheid om de kinderen de fles, fruit- of groentehap te geven. Voor en na deze tijd zijn wij bezig met overdrachten met ouders, waardoor het niet mogelijk is om één kind de volledige aandacht te geven onder het eten die het nodig heeft.

Bijvoeding:

Bijvoeding is tot de leeftijd van zes maanden niet nodig. Vanaf de leeftijd van vier maanden mag er bijvoeding gegeven worden.

- één papvoeding: van zuigelingenvoeding met rijstebloem
- één fruithap
- één groentehap

Zodra er thuis een ander voedingsschema wordt gehanteerd, willen wij dit graag weten. Wij noteren dit en kunnen op deze manier daar rekening mee houden.

- Vanaf vier maanden:

Wij kunnen, in overleg met de ouders, één keer per dag een fruithap geven. Dit bestaat uit vers gepureerd fruit van de markt, zoals appel, peer en banaan. We geven dan ook een flesje thee of water. Wanneer je kind een bepaald soort fruit niet mag hebben, is het belangrijk om dit door te geven aan ons, zodat

we hier rekening mee kunnen houden.

Als er in de familie allergieën zijn is het verstandiger dat je pas met een fruithap begint na zes maanden.

- **Vanaf zes maanden:**

Bijvoeding is vanaf zes maanden noodzakelijk in verband met ijzerbehoefte en de ontwikkeling (smaakontwikkeling en mondmotoriek) van het kind. Je kunt nu je kind opvolgmelk geven (Nutrilon 2). Als eventueel tussendoortje kunnen we in overleg een rijstwafel, koek en soepstengel geven met een beetje thee en/of water.

- **Vanaf zeven maanden:**

Naast een fles opvolgmelk/borstvoeding mogen de kinderen nu een bruin (volkoren) broodje of broodkorst eten, alleen met boter en/of vegetarische worst, roomkaas of kokosolie. We geven eerst de flesvoeding en daarna het broodje.

De fruithap wordt nu met stukjes zacht fruit erdoor aangeboden.

Wanneer je graag wilt dat je kind een groentehap eet, is dit mogelijk. Wij vragen jullie om deze zelf mee te nemen, zodat wij dit kunnen geven. Als het kind negen maanden wordt, stoppen wij met het geven van een groentehap. En gaan wij er vanuit dat het kind 's avonds met ouders (groente) eet.

- **Vanaf acht maanden:**

In samenwerking met de ouders beginnen we met het drinken uit een tuitbeker of beker. Dit is voor het oefenen van de mondspieren die weer belangrijk zijn voor de spraak (mondmotoriek).

Dreumesen en peuters

- **Vanaf twaalf maanden:**

Na de eerste verjaardag is opvolgmelk niet meer nodig. De maaltijden leveren voldoende voedingsstoffen.

Als het kind één jaar wordt, stappen wij over op halfvolle 'gewone' melk. Wanneer je dit om bepaalde redenen liever niet wilt, dienen jullie zelf vanaf dat het kind één jaar is, de voeding mee te nemen. Om het kind aan de smaak van gewone melk te laten wennen, kan het helpen vanaf ongeveer elf maanden de Nutrilon 2 te mengen met halfvolle melk.

Bijvoorbeeld: een fles van 180cc; 5 scheppen Nutrilon 2 en 30cc halfvolle melk. Na een paar dagen, als ze aan de smaak gewend zijn, de verhouding gewone melk verhogen.

Zodra jullie thuis een ander voedingsschema gaan hanteren, willen wij dit graag weten. Wij noteren dit en kunnen dan daar rekening mee houden.

Aan tafel:

- Zorg en aandacht
- Plezier en gezellig
- Hygiëne en kwaliteit

Zorg en aandacht

Om dit met een grote groep kinderen, met verschillende eetgewoontes van huis uit, goed te laten verlopen, hanteren we een aantal basisregels. Op deze manier is het voor de kinderen helder wat er verwacht wordt. We eten aan tafel, allemaal tegelijk. We proberen op te eten wat we op ons bord hebben en storen anderen zo min mogelijk bij het eten. Aan tafel zitten is een rustmoment.

Plezier en gezelligheid

- Kinderen die dat al kunnen, mogen helpen met tafel dekken en afruimen;
- De peuters mogen zelf kiezen waar ze gaan zitten;
- De maaltijd begint en het eindigt met een liedje;
- Kinderen worden niet gedwongen om bepaalde dingen of hoeveelheden te eten of te drinken, wel gestimuleerd (smaakontwikkeling);
- Kinderen krijgen keuzemogelijkheid in wat ze eten;
- PM-ers zorgen dat ze de tijd hebben en benaderen de kinderen positief;
- Kinderen leren zelf de hoeveelheid in te schatten van wat ze op kunnen tot een maximum van drie broodjes. Zo leren ze te luisteren naar hun eigen lichaam.

Hygiëne en kwaliteit

- Kinderen en PM-ers gebruiken snoetenpoetsers vóór en ná het eten;
- Ieder eet van zijn eigen bord, drinkt uit zijn eigen beker;
- We geven kwalitatief goede voeding; bruin brood (volkoren), vers fruit en groenten van de markt, (halfvolle) melk, karnemelk, thee of water (met schijfjes citrusvruchten of munt). We beperken het gebruik van suikers en vet;
- We houden rekening met individuele diëten en principes, zolang het hanteerbaar is in een groep. Ouders kunnen altijd eventueel noodzakelijke dieetvoeding meegeven;
- De maaltijden bereiden we volgens vastgestelde richtlijnen.

Slapen

De kinderen, jonger dan een jaar, met een eigen slaapritme, slapen op dezelfde tijden als thuis. De andere kinderen slapen tegelijk van ca. 13.00 uur tot ca. 15.00 uur. Het moment van slapen is een rustpunt in het dagprogramma. Het kind slaapt in een 'eigen bedje'. Wat het ziet vanuit het bedje is vertrouwd en geeft op den duur geen wakker houdende prikkels meer. De kinderen die niet gewend zijn overdag te slapen doen een spelletje of lezen een boekje met een PM-er of gaan naar buiten.

De kinderen slapen in een slaapzak van ons en we gebruiken dekentjes als dat nodig is. Kinderen die kunnen staan, slapen in de lage bedjes. In de patio staan, het hele jaar door, buitenbedjes voor de baby's.

Er wordt bewust gekeken naar de volgorde van het naar bed brengen, de verdeling van de bedjes en de eigenschappen van een kind, om de omstandigheden voor het tot rust komen zo gunstig mogelijk te maken. Ouders geven aan hoe vaak en hoe lang een kind slaapt. Het kan echter voorkomen dat het slaapedrag verandert, of dat het bij ons anders is dan thuis. Samen met de ouders zoeken we daar een oplossing voor, die óók in het belang is van de groep.

Buikslapen

Alle ouders geven aan of hun kind (baby) op de buik mag slapen, ouders tekenen hiervoor tijdens de proefochtend en nemen de volle verantwoordelijkheid voor de eventuele gevolgen hiervan op zich.

Inbakeren

Ouders die willen dat hun kind (baby) wordt ingebakerd tijdens het slapen moeten hiervoor tekenen en nemen de volle verantwoordelijkheid voor de eventuele gevolgen hiervan op zich.

Persoonlijke hygiëne

We volgen de richtlijnen die zijn vastgesteld door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu; Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid 'Gezondheidsrisico's in een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal (0-4 jarigen)'.

Hoesten en niezen

Wij leren de kinderen aan: hoest of nies niet in richting van een ander, draai je hoofd weg of buig het hoofd en houd de elleboog voor de mond.

Bij het afvegen van de neus, zeggen wij dat we hun neus gaan afvegen met tissues, die wij na gebruik weggooien.

Toilet hygiëne

We leren alle kinderen aan om te gaan zitten op het toilet. Ze mogen zelf doorspoelen, daarna hun handen wassen met zeep en ze afdrogen met een washandje. Het washandje kunnen ze na gebruik in de wasmand doen.

Verschoning

Na elke verschoning wordt het aankleedkussen met een hygiënedoekje schoongemaakt en de vieze luiers gaan in de daarvoor bestemde prullenbak. We gebruiken bij poepluiers eerst nog een luierzakje.

Bescherming

Tijdens zonnige dagen verwachten wij dat het kind, thuis, ingesmeerd met een waterbestendige zonnebrandcrème op het KDV komt. Het is beter dat de crème er minimaal een half uur op zit voordat we naar buiten gaan. Als we alle kinderen op het KDV insmeren, neemt dat nogal wat tijd in beslag en kunnen we niet meteen naar buiten.

Algemene hygiëne

Met de keuze van de materialen in het gebouw en van het spelmateriaal is er rekening mee gehouden dat het gemakkelijk schoongemaakt kan worden. Knuffels en speeltjes gaan regelmatig in de vaatwasser of wasmachine. Beddengoed en slaapzakken wassen we volgens een rooster. Er wordt dagelijks schoongemaakt volgens een schoonmaaklijst.

De reiniging van de flessen wordt apart van de gewone afwas gedaan en fopspenen worden op naam opgeborgen in persoonlijke bakjes en dagelijks uitgekookt. Bij voorkeur worden de fopspenen niet buiten de slaaperiode gebruikt.

Het speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd op veiligheid en bevat geen gevaarlijke stoffen. Het spelmateriaal dat niet meer compleet is of stuk, wordt onmiddellijk verwijderd.

Feest

Samen iets vieren geeft een gevoel van erbij horen, saamhorigheid en betrokkenheid. Dit is dus ook een belangrijke ervaring binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling. Rituelen geven een gevoel van veiligheid en ritme. Naast de rituelen in het klein, komen dus ook de grotere rituelen aan bod zoals verjaardagen, feestdagen, een broertje/zusje krijgen.

Hoera!

Voor de meeste kinderen is jarig zijn een hele belevenis. Wie vind het nou niet leuk om eventjes het middelpunt te mogen zijn? Er wordt voor je gezongen, je krijgt een cadeautje, een muts, een verjaardagplaat en je mag een traktatie uitdelen. Ook bij ons vinden we het leuk om de verjaardag van je kind te vieren samen met de andere kinderen en de PM-ers. Dat maakt vaak diepe indruk. Voor veel kleine kinderen is het feest en de sfeer erom heen belangrijker dan wat er getrakteerd wordt.

Regelmatig valt er iets te vieren: een jarig kind of PM-er, geboorte van een broertje/zusje of afscheid van een kind. De activiteiten rond de jaarfeesten worden ingepast in het dagprogramma. Wij zullen het Sinterklaasfeest en Kerstmis niet overslaan, maar we houden het rustig, omdat de decembermaand voor de meeste kinderen al een hele drukke en opwindende maand is. Wij en de oudercommissie organiseren minimaal één keer per jaar een ouderborrel.

Wat ga je trakteren?

Een traktatie kun je zien als een tussendoortje dat een feestelijk tintje geeft aan het jarig zijn. Wanneer het kind jarig is laten we de traktatie samen vallen met het gebruikelijke eetmoment. Een eetbare traktatie is het leukst, omdat het deze traktatie mag uitdelen aan tafel. Als de traktatie er dan ook nog eens leuk uitziet is het feest compleet. Hoe iets gepresenteerd wordt is voor veel kinderen nog interessanter dan de traktatie op zich.

Gezond trakteren!

Een traktatie mag uiteraard iets lekkers zijn, maar het is goed om hier in gezonde keuzes te maken. Een gezonde traktatie is een traktatie waar niet teveel vet en suiker in zit. Kijk voor suggesties op www.gezondtrakteren.nl.

Overleg voordat je het kind wilt laten trakteren met de PM-ers. Zo kunnen zij aangeven hoeveel kinderen er aanwezig zijn op de dag dat de verjaardag gevierd gaat worden. Misschien zijn er meerdere kinderen die op dezelfde dag willen trakteren of zijn er kinderen die bepaalde dingen niet mogen eten in verband met bijvoorbeeld een allergie.

Afscheid

Er nemen regelmatig kinderen afscheid, bijvoorbeeld omdat ze vier worden en naar school gaan. Dit is voor kinderen vaak een grote stap en leuk om te vieren met een traktatie. Vaak wordt dit in combinatie met de verjaardag gevierd. De laatste verjaardag is meestal ook de dag dat er afscheid wordt

genomen en krijgen ze een Jottum-boek vol met zijn werkjes en observaties mee.

Foto's

Vind je het leuk om het feest na te beleven? Als je een fotocamera meebrengt, kunnen de PM-ers foto's maken van de verjaardagviering van je kind. Eventueel kunnen we ook met onze eigen camera wat plaatjes vastleggen.

Een ziek kind

Wij zijn niet berekend op het opvangen van zieke kinderen. Ziekte is echter een rekbaar begrip waardoor soms discussies ontstaan of een kind met ziekteverschijnselen wel naar het kindercentrum mag of thuis moet blijven. Bij de beslissing hierover zijn twee aspecten bepalend: namelijk het welbevinden van het zieke kind zelf en de gezondheid van de andere kinderen van de groep en de PM-ers.

Welbevinden van het zieke kind

Een kind dat hoge koorts heeft, regelmatig overgeeft, diarree of pijn lijdt, zal zich niet prettig voelen in een groep. Het heeft behoefte aan rust, verzorging en extra aandacht en kan het beste in een huiselijke omgeving worden opgevangen. Daarentegen kan een kind met lichte ziekteverschijnselen zoals een snotneus of huiduitslag meestal wel meedoen in de groep. Het ongemak dat het van deze verschijnselen heeft hoeft op het kindercentrum niet erger te zijn dan thuis.

In twijfelgevallen observeren wij het kind gericht:

- Speelt en gedraagt het kind zich zoals de PM-er van hem of haar gewend is?
- Praat het kind zoals de PM-er gewend is?
- Reageert het op wat de PM-er zegt of doet?
- Voelt het warm aan?
- Huilt het vaker of langer dan anders?
- Heeft het regelmatig een natte luier?
- Gaat het naar de wc en wat is het resultaat?
- Wil het steeds liggen of slaapt het meer dan anders?
- Wil het niet eten of drinkt het niet/weinig?
- Klaagt het kind over pijn?

Niet elke gedragsverandering wordt door ziekte veroorzaakt en het is ook niet de bedoeling dat wij als PM-er een diagnose gaan stellen. Het gaat erom dat de PM-er kan beslissen of het kind op de groep kan blijven, of wij de ouders moeten waarschuwen, of dat wij misschien zelfs direct een arts moet inschakelen.

Gezondheid van de andere kinderen

Bij enkele besmettelijke ziekten – die ernstig kunnen verlopen – mag het zieke kind niet naar het kindercentrum komen, omdat dan het risico voor de andere kinderen en PM-ers om ook besmet te worden te groot is. Dit tijdelijk niet toelaten van zieke kinderen vanwege het besmettingsrisico voor anderen wordt 'wering' genoemd. Wering is alleen zinvol als besmetting van de andere kinderen nog niet heeft plaatsgevonden en niet op een andere manier te voorkomen is. Het weren van deze kinderen gebeurt in overleg met de GGD.

Wanneer moeten de ouders worden gewaarschuwd?

Als een kind zich duidelijk niet lekker voelt en wij twijfelen of het wel op de groep kan blijven, nemen wij contact op met de ouders. Soms krijgt men van de ouder informatie die het gedrag van het kind kan verklaren, bijvoorbeeld dat het kind de vorige avond laat is gaan slapen. Als wij van mening zijn dat het kind opgehaald moet worden, bespreken wij dit met de ouder waarom wij dit vinden en maken wij afspraken over het tijdstip waarop het kind gehaald wordt en wat wij tot die tijd doen. Het kan met name voor werkende ouders lastig zijn om hun kind onverwacht te moeten ophalen. Daarom is het belangrijk dat zij vooraf goed op de hoogte zijn gesteld van onze regels over de toelating van zieke kinderen.

Wanneer wordt er een huisarts ingeschakeld?

Bij ziekte van een kind is de ouder degene die de huisarts inschakelt. Alleen als er acuut gevaar dreigt, schakelen wij direct een arts in. Voorbeelden van dergelijke gevallen zijn:

- een kind dat het plotseling benauwd krijgt;
- een kind dat bewusteloos raakt of niet meer op aanspreken reageert;
- een kind met plotselinge hoge koorts;
- een kind dat plotseling ernstig ziek lijkt;
- ongevallen.

Om ongeregeldheden te voorkomen, is er intern afgesproken wie de arts waarschuwt, wie bij het zieke kind blijft en wie de groep opvangt. Wanneer de huisarts niet bereikbaar is, bellen wij een ambulance.

Beleid bij ziekte

Afspraken met ouders over het beleid bij ziekte

Bij de plaatsing van het kind (het tekenen van een overkomst) zijn de ouders op de hoogte van wat de afspraken zijn over het beleid bij ziekte. Wij bespreken, alleen indien dat nodig is, met ouders in welke gevallen wij contact opnemen met de GGD. Voor het doorgeven van persoonsgegevens van het kind aan de GGD is toestemming van de ouders vereist.

Het beleid bij ziekte van het kind

Een ziek kind afmelden:

- Een kind moet vóór 9:00 uur telefonisch af gemeld worden;
- Als er sprake is van een besmettelijke aandoening of ziekte, moet dit expliciet worden vermeld;
- Als een kind afgelopen 24 uur koorts heeft gehad (zie koorts);
- Als een kind paracetamol/zetpil heeft gehad.

Wanneer je twijfelt of je kind mag komen, kunt je contact opnemen en dit met de PM-er(s) bespreken.

Redenen om een ziek kind te laten ophalen:

- Als, na het observeren van het welbevinden van het kind, het niet op de groep kan blijven;
- Als het kind een temperatuur van 38,5°C of hoger (zie koorts) heeft;
- Als het kind diarree heeft;
- Als het kind heeft overgeven;
- Als het kind één op één aandacht nodig heeft.

Elk van deze punten bepaalt dat het kind niet kan blijven (zie bijlage 1).

Als het kind ziek is:

- nemen wij contact op met de ouders, die zorgen voor het ophalen van het zieke kind, binnen een half uur. Als ouders niet direct zelf het kind kunnen ophalen, regelen zij een vervanger;
- ouders nemen vrij of schakelen een vertrouwd persoon in om voor het kind te zorgen;
- samen willen we het beste voor het kind.

Koorts

Bij een lichaamstemperatuur (normale temperatuur 36°C tot 37,2°C) van 38,5°C of hoger worden ouders altijd op de hoogte gebracht. Koorts is namelijk altijd een reden tot extra oplettendheid binnen 24 uur. Het kan een onschuldige oorzaak zijn, zoals het doorkomen van tandjes, maar er kan ook iets anders aan de hand zijn.

Als je kind koorts heeft, houdt het thuis. Door koorts verlaagt de weerstand van het lichaam en daardoor is de kans op een bacteriële infectie groter. Vaak kunnen kinderen in de loop van de dag zieker worden en is de drukte van de andere kinderen ze teveel, waardoor ze alsnog opgehaald moeten worden.

Heeft je kind in de avond of nacht voor de opvang een paracetamol/zetpil gegeven, dan willen wij daar graag van op de hoogte worden gebracht. Het is niet de bedoeling om het kind paracetamol/zetpil te geven als het die dag bij ons komt. Als de paracetamol/zetpil uitgewerkt is, kan de koorts omhoog schieten en een koortsstuip ontstaan. Wij kunnen daar geen verantwoordelijkheid voor nemen.

Beleid bij besmettelijke aandoeningen en ziektes

- 1** Ouders melden besmettelijke aandoeningen en ziektes van hun kind bij de PM-ers (zie bijlag 1) Voor verkoudheid wordt een uitzondering gemaakt.
- 2** De PM-ers overleggen zo nodig met de GGD, afdeling infectieziektebestrijding. De GGD vraagt, met toestemming van de ouders, eventueel informatie op bij de huisarts.

Chronische ziekten en aandoeningen

Als een kind een chronische aandoening of ziekte heeft/blijkt te hebben, waardoor veel extra aandacht en zorg van de PM-ers nodig is. Zullen wij in overleg met de ouders beoordelen of deze vereiste extra zorg gegeven kan worden en derhalve of het kind gebruik kan (blijven) maken van onze opvang. De PM-ers zijn niet in staat beroepsmatige risicovolle medische handelingen uit te voeren (Wet Big), omdat de benodigde deskundigheid niet gegarandeerd kan worden.

Medicijngebruik

Ouders die hun kind voor het brengen medicijnen hebben gegeven, dienen dit door te geven aan de PM-ers en telefonisch bereikbaar te zijn.

Als een kind tijdens de opvang medicijnen toegediend moet krijgen, zijn de ouders verplicht een "overeenkomst medicijn gebruiken" in te vullen en daarvoor te tekenen. Deze kun je aanvragen bij de PM-er(s). Wij geven alleen medicamenten die al eerder thuis zijn gebruikt. Dit is erg belangrijk, omdat wij niet weten hoe het kind op het geneesmiddel kan reageren. Wij hebben dit vastgelegd in het Protocol "Medicijnverstrekking en Medisch handelen".

Vaccinaties/inentingen

Bij de plaatsing van het kind (het tekenen van een overkomst) moeten alle ouders aangeven of hun kind is gevaccineerd volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Er bestaat dus een mogelijkheid dat er een ongevaccineerd kind aanwezig is.

Wij gaan er vanuit dat de ouders van niet ingeënte kinderen op de hoogte zijn van de risico's. In Nederland is deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma niet wettelijk verplicht. Er zijn ouders die – bijvoorbeeld vanwege hun levensbeschouwing – besluiten om hun kinderen niet te laten vaccineren. Dit is vooral een risico voor het ongevaccineerde kind zelf: dit is niet beschermd als het met de veroorzakers van de betreffende ziekten in aanraking komt. De kans dat een niet gevaccineerd kind andere kinderen met een ziekte uit het Rijksvaccinatieprogramma besmet is uiterst klein. De meeste ziekten uit het

Rijksvaccinatieprogramma komen in Nederland nog zelden voor, bovendien zullen de meeste andere kinderen uit de groep wel gevaccineerd zijn en dus geen risico lopen. In zeer specifieke situaties is tijdelijke wering van een kind te overwegen. De GGD adviseert kindercentra hierover 'op maat'. Dit advies is afhankelijk van de situatie en zij zijn altijd op de hoogte van de actuele informatie en hebben specifieke deskundigheid over vaccinaties en inenting. Wij vinden het belangrijk dat wij van elk kind weten of het wel/niet gevaccineerd is.

Bijlage 1   **Besmettelijke ziekten**

Diarree

Als er sprake is van spuitbroeken binnen korte tijd, hebben wij het over diarree. Het kan erg besmettelijk zijn voor de andere kinderen en de PM-ers. Een kind met diarree wordt niet toegelaten en/of wij bellen de ouders om het kind op te halen. Uitzondering: een kind met diarree als gevolg van het doorkomen van tandjes wordt wel toegelaten.

Griep

Een kind met griep voelt zich ziek en heeft koorts. Het heeft rust en extra aandacht en zorg nodig, die het bij ons niet kan krijgen. Het kind kan weer komen als het (24 uur) koortsvrij is en geen klachten meer heeft.

Hand-, voet- en mondziekte

Een kind met deze ziekte is besmettelijk voor de andere kinderen en PM-ers zolang de blaasjes niet zijn ingedroogd. Het kind mag komen, maar graag willen wij op de hoogte worden gebracht als je een vermoeden hebt en/of de ziekte geconstateerd is door een arts. Het geneest meestal binnen een week.

Kinkhoest

Kinkhoest is besmettelijk, maar het kind niet toelaten is niet zinvol. De besmettelijke periode is meestal al voorbij als de diagnose wordt gesteld. Als er kinkhoest is geconstateerd, wordt dit aan alle ouders bekendgemaakt. Het kan risicovol zijn voor zeer jonge baby's die nog niet ingeënt zijn (DKTP).

Krentenbaard

Het vocht uit de blaasjes is zeer besmettelijk en kan via de handen worden overgebracht (opkrabben). Het kind mag komen, maar wij willen wel op de hoogte worden gebracht. Ook als je een vermoeden hebt en/of de ziekte geconstateerd is door een arts. Bij meerdere gevallen nemen wij contact op met de GGD.

Middenoorontsteking

Een kind met middenoorontsteking voelt zich meestal erg ziek. Zolang het koorts en pijn heeft, heeft het extra zorg en aandacht nodig die wij niet

kunnen geven. Vandaar dat een kind met middenoorontsteking niet wordt toegelaten.

Loopoor

Als complicatie van een middenoorontsteking kan een loopoor ontstaan. Het kind mag komen als het geen koorts meer heeft en zich goed voelt. Het pus is besmettelijk en moet regelmatig, met een wattenbolletje, worden schoongemaakt. Het oor moet ook gedeeltelijk worden afgeplakt, zodat de pus er niet uitloopt.

Oogontsteking

Deze aandoening is meestal het gevolg van een verkoudheid. Het pus is zeer besmettelijk voor de andere kinderen en de PM-ers. De ziekteverwekkers kunnen via de handen (wrijven) overgebracht worden. Het kind mag komen, mits het oog door de ouders actief en regelmatig wordt schoongemaakt, zodat wij dit kunnen voorzetten.

Roodvonk

Het kind mag niet komen zolang het koorts heeft en besmettelijk is voor de andere kinderen. Na eerst hoge koorts te hebben gehad, ontstaan na 24 uur kleine dieprode vlekjes beginnend in de liezen en zich verspreiden over het lichaam, behalve rond de neus en de mond. Na een paar dagen verbleekt de huiduitslag en begint de huid te vervellen, vooral aan handen en voeten. Zonder behandeling is de ziekte besmettelijk totdat de vervellingen voorbij zijn. Bij behandeling met antibiotica is ná 24 uur de besmettelijkheid voorbij en mag het kind, als het zich niet meer ziek voelt, weer komen.

RS-virus

RSV is een infectie van de luchtwegen veroorzaakt door het RS-virus. Een kind mag gewoon komen, tenzij het koorts heeft. De verschijnselen zijn: hoesten, snot en verstopte neus, koorts, soms benauwdheid. Bij heel jonge kinderen kan de ziekte zeer ernstig verlopen: ontsteking van lagere luchtwegen of longontsteking met ernstige benauwdheid en kan zelfs dan worden opgenomen in het ziekenhuis. Bij oudere kinderen verloopt deze ziekte vaak als een verkoudheid en wordt zelden de diagnose RSV gesteld.

Spruw

Spruw is besmettelijk voor de andere kinderen. De verschijnselen zijn: geïrriteerde slijmvliezen in de mond en keelholte, waarbij vaak witte stippen te zien zijn. Het kind mag komen, tenzij het bij zuigelingen problemen met drinken oplevert. Behandeling met schimmeldodend middel is mogelijk.

Koortslip

Dit is een infectie met het herpes simpexvirus. Het vocht in de blaasjes is zeer besmettelijk. Eenmaal besmet betekend altijd besmet. Besmetting vindt plaats door aanraking van de blaasjes (krabben, kussen). De besmettelijkheid is

voorbij als zich een korstje heeft gevormd. De klachten duren ongeveer een week, maar kunnen telkens weer terugkeren. Een kind mag komen, maar er moet wel gemeld worden dat het kind (nog) besmettelijk is. Bij verminderde weerstand of zonlicht kan dit leiden tot een regelmatig terugkerende klacht.

Vijfde ziekte

Het kind mag komen als het zich niet ziek voelt, omdat de besmettelijkheid meestal al voorbij is op het moment dat de ziekteverschijnselen zich voordoen. Waarschuwing voor zwangere vrouwen: de vijfde ziekte kan gevaarlijk zijn voor het ongeboren kind in de eerste 20 weken van de zwangerschap, indien de moeder deze ziekte nog niet heeft gehad. Deze moeders wordt aanbevolen de opvang te mijden gedurende deze periode.

Waterpokken

Het virus verspreidt zich via kleine, in de lucht zwevende vochtdruppeltjes afkomstig uit de neus- en keelholte. Ook het vocht uit de blaasjes bevat virus. Vanaf een dag vóór het ontstaan van de blaasjes tot alle blaasjes zijn ingedroogd is besmetting mogelijk. Een kind mag daarom gewoon komen. Als een kind waterpokken doormaakt, is het daarna levenslang beschermd. Waarschuwing voor zwangere vrouwen: waterpokken kan gevaarlijk zijn voor pasgeborenen als hun moeder de ziekte doormaakt in de dagen rond de geboorte. De kans op aangeboren afwijkingen, is minder dan 1%, als een zwangere in de eerste helft van de zwangerschap waterpokken krijgt.

Zesde ziekte

Het virus verspreidt zich door hoesten en niezen via kleine, in lucht zwevende vochtdruppeltjes. De ziekte is besmettelijk vanaf het moment dat de koorts opkomt totdat de rode vlekjes op de romp (meestal niet op de armen, benen en gezicht) zijn verdwenen. Het kind kan komen, mits het geen koorts heeft.

Hoofdluis

Een kind met hoofdluis kan gewoon komen. Er moet wel direct met behandeling worden gestart. Zo wordt voorkomen dat andere kinderen ermee worden 'besmet'. Besmetting kan gemakkelijk plaatsvinden door direct haar-haarcontact en iedereen kan het krijgen. Het heeft geen zin om te kijken waar de hoofdluis vandaan komt of wie 'de overbrenger' is. Wij informeren alle ouders zodat iedereen alert kan zijn op de verschijnselen. De PM-ers controleren regelmatig op luizen en neten.

Tekenbeten

Wij gaan er vanuit dat ouders hun kind(eren) controleren, ook als wij in het park, struiken of bos zijn geweest. Als een kind een teek heeft, nemen wij contact op met de ouders. De PM-ers verwijderen niet zelf een teek en willen dat ouders binnen een uur aanwezig te zijn om de teek te (laten) verwijderen (arts). Besmetting vindt plaats na 24 uur! Er is wel een teekpen aanwezig.

Zindelijkheid

Wij vinden het belangrijk dat iedereen weet hoe wij zindelijkheidstraining in de praktijk aanpakken. Een gelijke aanpak thuis en bij ons kan het kind enkel ten goede komen, want wat we samen doen, lukt ongetwijfeld beter!!!

Wij willen aangeven op welke manier wij in het algemeen werken; het is een leidraad. Er wordt immers steeds individueel, per kind bekeken, hoe wij onze aanpak het beste afstemmen op het kind.

Starten?

Het opstarten gebeurt wanneer het kind er aan toe is. We proberen de kinderen hun interesse voor het toilet te stimuleren door hen de kans te geven op het toilet te gaan tijdens verschoonmomenten. Voor thuis kan dat ook tijdens het eigen toiletgebruik. Vaak merken we dat de kinderen dit spontaan willen doen, omdat ze zien hoe oudere peuters op het toilet gaan. Is er op dat ogenblik nog weerstand om op het toilet te gaan, dan stoppen we er mee en proberen het enkele weken later nog eens.

- ✓ Wanneer de luier vaker achtereen droog blijkt te zijn, dan kan dit betekenen dat de blaas goed ontwikkeld is.
- ✓ Wanneer het kind aangeeft 'vies' te zijn van de luier, dan is dat een duidelijk teken.
- ✓ Wanneer we merken dat het kind regelmatig een plasje doet op het toilet, dan is het moment aangebroken om effectief te beginnen met trainen.

Het effectief trainen start natuurlijk thuis, wij kunnen enkel adviseren. Allereerst vinden wij dat er thuis moet worden begonnen! Laat het ons dan weten, zodat wij hierop in kunnen springen. Nogmaals, het moment waarop dit begint verschilt. Houdt rekening met een aantal factoren die het starten eventueel belemmeren zoals een verhuizing, ziekte, geboorte van broertje of zusje, echtscheiding, overlijden enz.

In de praktijk

Wij zorgen dan dat we het kind regelmatig op het toilet zetten. Voor thuis betekent dat; in het begin ongeveer om het half uur. Wanneer het kind het lukt om niet meer in zijn broek te doen gedurende dit halfuur, kunt je overstappen om naar de drie kwartier tot een uur. Ook zijn er vaste momenten gedurende de dag: voor en na het slapen gaan, voor de tafel-momenten. Zorg dat het kind nooit langer dan 5 minuutjes op het toilet zit! Het kind mag zijn/haar plasje doorspoelen, dit wordt vaak ervaren als een beloning. Door bijvoorbeeld een knuffel, een "duim omhoog", een sticker plakken, proberen we hen te stimuleren! Wanneer het niet lukt en het kind doet het toch in zijn broek, zullen wij nooit kwaad worden. We benoemen dit eerder als "spijtig" of "een volgende keer beter". De eerste dagen zullen er ongetwijfeld vele ongelukjes zijn. Wanneer we merken dat dit te lang duurt en dat het kind het nog niet begrijpt, stoppen we er liever even mee en proberen we in overleg enkele weken later opnieuw. Om zo teveel negatieve ervaringen te voorkomen en het leuk en interessant te houden.

- ✓ Wanneer we starten met de effectieve zindelijkheidstraining willen we een 10-tal onderbroekjes en broeken van thuis hebben liggen in het eigen mandje.
- ✓ De kinderen mogen het speelgoed niet meenemen op het toilet zelf. Wij zorgen dan dat het voor hen ergens binnen oogbereik blijft liggen (bv. op de kast),
- ✓ Vaak ontwikkelen kinderen een eigen ritme voor de tafel-momenten, het slapen, enz. Indien dit thuis opgemerkt wordt, laat het ons dan weten. We kunnen elkaars raad goed gebruiken.
- ✓ Wanneer we in de winter en in het voorjaar in de tuin spelen, doen we de kinderen die pas starten met training, toch nog een luier om. In de zomer, wanneer de temperatuur het toelaat, laten we ze wel in hun onderbroekje en shortje in de tuin spelen.
- ✓ Doen er zich problemen voor met de zindelijkheidstraining thuis, gebruikt het kind het als machtsmiddel, wil het kind er niet meer op of af, enz., meld ons dat dan zodat we samen kunnen kijken wat de oorzaak is en hoe we dit oplossen.
- ✓ Blijf zeker niet met vragen of problemen zitten, bespreek ze met de PM-ers.

Sociaal-/emotionele ontwikkeling

Zelfvertrouwen/eigenwaarde

Wij laten een kind ervaren dat het prima is zoals het is. Dat het niet in eerste instantie gaat om wat het kan of hoe het zich gedraagt.

Wij zijn ons ervan bewust dat:

- Kinderen hele heftige en minder heftige emoties kunnen hebben;
- Kinderen impulsief en onvoorzichtig kunnen zijn;
- Kinderen aanleg hebben om iets specifiek vlot te leren of soms meer moeite moeten doen om dingen te leren;
- Kinderen een hoop ervaring en voorbeeldgedrag meebrengen uit allerlei omstandigheden die we niet kennen;
- Kinderen zich in een bepaalde fase in hun ontwikkelingsproces bevinden en dat dat korter of langer kan duren.

Het is allemaal goed en wordt verwelkomd zoals het is. Dat stralen we uit naar de kinderen om het zelfvertrouwen zo gunstig mogelijke ontwikkelomstandigheden te geven.

Het is veilig op het KDV, er zijn geen oordelen, slechts waarneming. Door wat we hebben waargenomen, kunnen we kinderen nieuwe oplossingen aanbieden, als dat wenselijk is voor zijn/haar welzijn en dat van de andere kinderen.

Grenzen

Jonge kinderen in de groepsopvang zien veel gebeuren en maken soms deel uit van gebeurtenissen, waar ze qua ontwikkeling nog niet veel mee kunnen, vooral in sociaal opzicht. We bieden ze veiligheid door de persoonlijke ontwikkeling van kinderen goed in de gaten te houden en in te schatten waar ze zitten op sociaal-emotioneel gebied. Veiligheid geeft vertrouwen en dat is een gunstige omstandigheid voor zelfvertrouwen en eigenwaarde. Dit doen we door het aangeven van grenzen.

- Ruimtelijk

We hebben de mogelijkheid om de groep op te splitsen in kleine groepjes. Voor de baby's en dreumesen de Doezel en de patio. De actieve kinderen kunnen zich uitleven in de Zaal en de tuin. Spelletjes doen en knutselen kan ongestoord in het atelier.

- Zintuiglijk

Er zijn grenzen aan wat een baby op zintuiglijk gebied kan verwerken qua prikkels. We zorgen voor een rustige plek (de Doezel).

- Fysiek

Stoeien, ravotten, knuffelen, kliederen, herrie maken, verkleden, gooien, en emoties als blijheid, boosheid en verdriet uiten... allemaal prima! Maar als stoeien vechten wordt, beperkt het de ruimte en veiligheid van de ander en daar ligt een grens. Deze grens kunnen we niet uitsluitend met de inrichting

van de ruimte bewerkstelligen, maar geven die aan en communiceren hierover met de kinderen. Bij voorkeur voordat of zodra ze er over heen gaan.

Grenzen aangeven

Wij geven de kinderen grenzen aan die passen bij de fase van hun sociaal-emotionele ontwikkeling.

We zijn ons ervan bewust dat:

- Die ontwikkeling tot vier jaar zich vooral afspeelt op het emotionele deel en misschien een heel klein beetje op het sociale deel;
- Veel kinderen van die leeftijd meer opvangen van lichaamstaal, dan van het verbale.

Hoe praten we tegen de kinderen?

In "ik-taal" en met "ik-boodschappen"

"Ik-taal": correct Nederlands in de eerste persoon enkelvoud.

Geen ik-taal

Zal Sandra jou een schone luier geven?

Zullen we je neus schoonmaken?

Kom we gaan naar bed!

Ik-taal:

Ik ga jou een schone luier geven

Ik pak een zakdoekje voor je neus.

Wil je zelf of mag **ik** je neus schoonmaken?

Het is tijd om te slapen ik breng je naar bed.

De vijf ik-boodschappen: spreken vanuit de PM-er zelf; wat zij plezierig, wenselijk, acceptabel en onacceptabel vindt.

Prettige sfeer benoemen we in een '**verklarende ik-boodschap**'. Het beschrijft mijn gedachten, meningen, wensen, waarden. Kind(eren) spelen in de poppenhoek. De PM-er zegt: "Ik vind het heel fijn dat jullie zo lief samen spelen."

Op een vraag van de kinderen geven we een '**antwoord gevende ik-boodschap**'.

Reactie op een ongewenst of onaanvaardbaar verzoek met : Nee, omdat....

Bij een aanvaardbaar verzoek met "Ja, omdat....

Voorbeeld: "Nee, we kunnen niet naar buiten omdat het regent" of

"Ja, je mag een ijsje omdat het vandaag heel erg warm is."

Overgangsmomenten kondigen we aan met een '**preventieve ik-boodschap**'. Het beschrijft mijn gevoelens en/of behoefte met betrekking tot een situatie in de toekomst.

Bijvoorbeeld: "Als we straks naar buiten gaan, wil ik graag dat de kinderen, die de jas en de schoenen aan hebben, in de bolderkar gaan zitten en netjes wachten tot we allemaal klaar zijn."

Prettig gedrag bevestigen we met een '**positieve ik-boodschap**'.

Het beschrijft mijn positieve gevoelens en/of gedachten over het prettige gedrag van de ander en de gevolgen van dat gedrag voor mij.

Bijvoorbeeld: "Ik vind het heel knap dat jullie alle lego hebben opgeruimd, nu hoef ik dat niet meer te doen en kunnen we eerder aan tafel."

Storend en/of onacceptabel gedrag in een '**confronterende ik-boodschap**'.

Het beschrijft het storende gedrag van een ander, wat het gevolg van dat gedrag is voor mij en hoe ik me daarbij voel.

Bijvoorbeeld: "Ik kan de kindjes niet verstaan, als jij zo hard schreeuwt en dat vind ik heel vervelend."

Na een confronterende boodschap gaan we over op "actief luisteren" vanwege de heftige emoties die hierdoor (meestal) bij het kind ontstaan.

De PM-ers volgen de Gordon richtlijnen, bij het aangeven van grenzen:

- We zijn eerlijk en echt. We spreken in de ik-vorm. Onze taal en lichaamstaal komen overeen;
- We passen ons verbaal aan bij de ontwikkeling van het kind, houden het verhaal kort;
- We maken contact op ooghoogte en houden eventueel de handjes even in onze handen, om 'over te komen'. We noemen het kind bij de naam. Soms leggen we onze handen langs het gezichtje om aankijken te stimuleren. We geven en vragen hiermee onverdeelde aandacht;
- We geven met grenzen geen angst of schuldgevoelens mee aan het kind, we zijn gewoon duidelijk met 'nee' of 'stoppen'; we bieden een uitweg door het geven van mogelijkheden voor een andere activiteit met hetzelfde doel;
- Soms moeten we een kind even weghalen uit een situatie. Dit weghalen vertellen we neutraal aan het kind;
- We zijn zoveel mogelijk consequent, dat geeft rust en veiligheid. Kinderen kunnen zich veilig concentreren op hun spel. De grenzen zijn gewaarborgd, ook de grenzen die mogelijk een ander kind bij hem wil overschrijden;
- Onderhandelen doen we niet; kinderen krijgen altijd van ons wat ze nodig hebben, niet altijd wat ze willen.

Natuurlijk blijven we ons ook hierbij de vraag stellen: "Waarom doen we het zo en kan het ook anders?"

Emoties benoemen

Door emoties te benoemen, ook in het bijzijn van andere kinderen, leren we de kinderen wat bij hen hoort en wat bij het andere kind. Het kind dat bewust of onbewust getuige is van andermans emotie, kan dan goed bij zichzelf blijven. Voor de PM-ers geldt dat het beter is, dat zij hun emotie benoemen, dan met een "zwarte wolk" blijven rondlopen. Zo fungeren ze als voorbeeld dat er niets mis is met emoties.

Conflicten

Ondanks de groepsregels, waaronder 'niet slaan' en 'niet afpakken', komen conflicten natuurlijk voor.

We begeleiden bij conflicten tussen jonge kinderen en kinderen van ongelijke leeftijd, totdat we er nagenoeg zeker van zijn dat ze de sociale vaardigheden ervoor bezitten om het zelf op te lossen, of zich voldoende bewust zijn van de groepsregels. Ook dan observeren we nog, maar vanaf de zijlijn. We leren de kinderen door te zeggen: **"Stop, hou op. Ik vind het niet leuk."**

We weten dat we niet vanzelfsprekend 'inleving in anderen' kunnen verwachten bij jonge kinderen en het heel natuurlijk is dat emotie omgezet wordt in beweging. Aan deze behoefte komen we op allerlei manieren tegemoet: springen, rennen, trommelen, met een bal gooien etc.

Gaat het toch een keertje mis en gebeurt er iets buiten ons gezichtsveld, dan krijgen beide kinderen de gelegenheid even de gebeurtenis te verwerken, zonder waardeoordeel, maar mét duidelijkheid over wat wél mag!

We leren de kinderen **"samen spelen, samen delen"**. We geven een kind dat teleurgesteld is omdat het nog niet aan de beurt is, ruimte en gelegenheid om even teleurgesteld te zijn en gevoel van erkenning. We begeleiden de kinderen, rekening houdend met de fase in hun ontwikkeling, om het samen weer "goed" te maken. We geven er de voorkeur aan dat dit "afgesloten" wordt met afhankelijk van de leeftijd bijvoorbeeld handje/knuffel/kusje geven of sorry zeggen.

We weten dat er maar één kind tegelijk met dat ene rode autootje kan spelen. Samen spelen is 'om de beurt'. We geven hier veel aandacht aan. Het is veilig voor een kind te weten dat het óók aan de beurt komt. En leren de kinderen door te vragen/overleggen: **"Mag ik er mee spelen?"**. Door een begin te maken met gezelschapsspelletjes, leren we kinderen om te gaan met winnen en verliezen.

Positief benaderen

Het ongewenste gedrag wil je omzetten naar het gewenste gedrag:

Voorbeeld:

- Iemand gooit met een blok. PM-er zegt; "Je wilt graag gooien, zullen we een bal pakken."

Voorbeeld:

- Iemand klimt op de tafel. PM-er zegt; "Als je wilt klimmen, dan kun je beter op de klimtoestel gaan spelen".

Lichamelijke ontwikkeling

Kinderen maken een lichamelijke ontwikkeling door en dat is een proces waarin kinderen pas iets kunnen doen, zodra ze er aan toe zijn. Hoe dit proces zich ontwikkelt en in welke tijdsduur, kan sterk per kind verschillen. Het is een proces waar wij goed zicht op hebben. Elke stap laat zich zien. We weten dat druk blokkeert en een kind geeft zelf aan wat het kan.

Een kind dat goed contact heeft met zijn lijf, weet wat het kan. Dat is een goede graadmeter voor de PM-er. Het is ook een teken van zelfvertrouwen als een kind zichzelf niet onderschat of overschat. De manier om een kind te helpen leren inschatten wat het aandurft, is geduldig zonder zorg of angst als vangnet aanwezig te zijn.

Een uitdagende omgeving stimuleert om de grenzen te verleggen. Dat werkt niet voor ieder kind hetzelfde. Een zichzelf overschattend en impulsief kind kan beter bij zich zelf blijven als er niet te veel prikkels tegelijk zijn. Een zichzelf onderschattend kind kijkt eerst graag toe, oefent graag in alle rust, kan soms licht aangespoord worden, zonder druk uit te oefenen. Bij de laatste twee gaan we er vanuit dat voor de PM-ers helder is wat het kind qua ontwikkeling kan en we reageren erop.

Grove motoriek

Baby's worden altijd op de rug neergelegd met speelgoed dat om hen heen wordt gelegd (in een eitje). Hierdoor kunnen ze ernaar gaan grijpen en zo gaan zij van rug naar buik en knieën eronder.

Voor het ontwikkelen van een goede beheersing van het spierstelsel voor de grove motoriek is er een klim- en klautertoestel, een glijbaantje met trapje en zijn er evenwicht speelwerktuigen, loopfietsen, steppen, ballen en behendigheidsspelen, zowel binnen als buiten.

Fijne motoriek

Wij bieden de kinderen activiteiten aan waarmee ze hun fijne motoriek kunnen ontwikkelen en daarmee ook hun technische vaardigheden. Met knutselen geeft een kind zelf wel aan, waar het aan toe is. Hoe lijm je iets vast, hoe knip je. Ook aan tafel bij het brood smeren, op de wc bij de knoop losmaken, wordt geoefend. Een puzzel, zonder de rode dopjes, maken met grote en kleine stukjes. Zelfredzaamheid geeft zelfvertrouwen, over bezorgdheid en "Ik doe het wel even" belemmert.

Zintuiglijke ontwikkeling

Contact met onszelf en de wereld om ons heen. Een belangrijke plaats neemt bij ons in: het stimuleren van het gebruik en de ontwikkeling van de zintuigen. Zintuigen geven ons informatie, plezier, waarschuwingen, contact etc.

Vooraf baby's zijn heel erg gericht op het gebruik van zintuigen, bij het contact maken met zichzelf en de wereld. Dat wordt dan nog als een eenheid beleefd. We vinden het belangrijk dat de zintuigen zich kunnen blijven ontwikkelen naarmate het kind ouder wordt. Hoewel er cognitieve mogelijkheden bijkomen, blijven zintuigen een onmisbaar onderdeel in het ervaren en de communicatie. De zintuigen staan heel dicht bij het gevoel en vormen tegenwicht voor het mentale/cognitieve. De zintuigen gaan er, als het goed is, intensief mee samenwerken.

Wij werken regelmatig met thema's op zintuiglijk gebied: horen, zien, ruiken, proeven, voelen. In de spelactiviteiten wordt dan volop geëxperimenteerd met geluiden, beelden, smaken, geuren, texturen/aanraking. Met de zintuigen kun je ervaren, en kinderen leren in eerste instantie door ervaring. We vinden als PM-ers dus niet zo gauw iets vies, voelen hoe modder voelt bedreigt niet de gezondheid van het kind. We geven de kinderen de ruimte en middelen om te experimenteren binnen de normen van veiligheid. We vragen ouders hun kind speelkieren aan te doen, die tegen een stootje kunnen. Ouders zorgen ook voor een droog reservesetje in het mandje.

Taalontwikkeling

Het praten tegen baby's in allerlei toonaarden, gevuld met allerlei gevoelens, laat als het goed is baby's taal associëren met iets prettigs, in contact zijn. De woorden die we gebruiken hebben nog geen cognitieve betekenis voor het kind, wel een gevoelsbetekenis.

Baby's

Bij het verschonen en spelen met een baby, vertellen we over alles wat we doen. Dat voegt iets wezenlijks toe in het ervaren van liefde, veiligheid en voorspelbaarheid. De koude billen bij het verwijderen van de vieze maar warme luier is op den duur geen verrassing meer als we steeds vertellen wat we gaan doen.

We zingen liedjes voor de baby's en geven, als er tijd voor is, voorkeur aan een slaapliedje boven een muziekdoosje.

Dreumesen en peuters

Voortbordurend op het praten tegen de baby's houden we dit vol gedurende dreumes- en peuterleeftijd. Woorden worden vanzelf gevuld met gevoel en betekenis.

Liedjes worden ondersteund met gebaren. Ook bij het verhalen vertellen maken we gebruik van gebaren en mimiek. Lichaamstaal is in overeenstemming met het verbale.

We leren de kinderen woorden en begrippen aan die gevuld kunnen worden met betekenis/ervaring. Aan lege moeilijke woorden hebben kinderen niets.

Er wordt gebruik gemaakt van de combinatie woorden/zintuigen. Beelden, gevoelens, klanken, geuren, bewegingen vullen de woorden. Voorlees- en prentenboekjes zijn een essentiële ondersteuning. Belangrijk is dat taal geassocieerd blijft met positieve aandacht.

We zorgen ervoor dat datgene wat we zeggen de aandacht trekt van het kind, omdat het de moeite waard is om naar te luisteren, qua toon en/of inhoud. Bij het stellen van grenzen, het aansturen of corrigeren zijn we extra attent op duidelijkheid, toonaard, hoeveelheid woorden en het selecterend gehoor van de kinderen naar hun aard, leeftijd/ontwikkeling en meegebrachte ervaring. We doen dit als volgt: op ooghoogte, met oogcontact, handjes in de handen van de PM-er, korte zinnen zonder ontkenningen, boeiende intonatie, ondersteunen met gebaren/mimiek. Het herstelt een stuk vertrouwen en nieuwsgierigheid naar het gesproken woord.

Creatieve ontwikkeling

We geven alle ruimte om te spelen met verf, viltstift, kosteloos materiaal, klei, plaksel, papier, materiaal uit de natuur, hout etc.

Creativiteit wordt vaak gekoppeld aan knutselen, maar is veel breder.

Onder creativiteit valt dus ook het spelen met:

- Muziekinstrumenten, de stem, klanken
- Verkleedkleden
- Avontuur in de natuur
- Proeven, ruiken, voedsel
- Bewegen, dans

Omdat het hier om een creatief proces gaat, is ook hier niets in te sturen of te bespoedigen. We kunnen slechts de ontwikkelomstandigheden zo gunstig mogelijk maken. Concentratie en inspiratie van het kind wordt begeleid met terughoudendheid, maar wel met oplettendheid. Wat er bij de kinderen leeft, daar spelen wij op in.

Administratie

Wij hebben een administratie kantoor dat bereikbaar is van maandag t/m vrijdag tussen 9:00 – 12:00 uur op telefoonnummer 050-3131344 of via de mail op info@jottum.nu. Wij streven ernaar om je zo goed mogelijk te helpen en te informeren. Voor de duidelijkheid hebben we een aantal punten voor je genoteerd.

Openingstijden

Wij zijn geopend van maandag t/m vrijdag van 07:45 tot 18:15 uur en vinden het belangrijk dat iedereen zich aan deze tijden houdt.

Inschrijving

Op een inschrijfformulier kun je aangeven wat jullie gewenste dagen zijn en per wanneer er opvang nodig is. Plaatsing is alleen mogelijk voor minimaal twee en maximaal vier hele dagen per week. Zodra wij het inschrijfformulier hebben ontvangen, bevestigen wij de inschrijving en kijken wij in de planning wat mogelijk is. Het kan voorkomen dat er voor een gewenste dag(en) een wachtlijst is.

De wachtlijst is afhankelijk van een aantal factoren:

- Broertjes/zusjes gaan voor andere aanmeldingen;
- Uitbreiding van opvangdagen van al geplaatste kinderen;
- Het aantal dagen opvang per week;
- De gewenste weekdays;
- De bereidheid tijdelijk andere dan de gewenste dagen te accepteren;
- Het langst ingeschreven kind heeft voorrang op later aangemelde kinderen.

Als er een plek vrij is, nemen wij contact met jullie op.

Concept overeenkomst

Zodra de vastgelegde dagen bekend zijn, stellen we een concept overeenkomst op. Deze overeenkomst is bindend voor beide partijen en kunt je getekend retour sturen. Hierin staan de gegevens die je kunt gebruiken bij de aanvraag naar kinderopvangtoeslag van de Rijksoverheid.

Wanneer je ons de naam en geboortedatum hebt doorgegeven, door het geboortekaartje op te sturen, bevestigen wij jullie inschrijving nogmaals.

Overeenkomst

Ongeveer twee maanden voor de ingangsdatum van de concept overeenkomst, nemen wij contact met jullie op en maken wij de plaatsing definitief. Dit leggen we vast, met een begin- en einddatum (4 jaar na de geboorte datum), in een definitieve overeenkomst. Tevens bespreken we samen wanneer het proefdagdeel en de eerste dag zullen zijn. Er kan pas begonnen worden met de opvang vanaf de leeftijd van drie maanden (twaalf weken). Alle afspraken worden bevestigd en opgestuurd. De overeenkomst moet ondertekend retour gezonden worden, samen met de volgende gegevens;

- Een incassomachtiging
Hiermee geeft je toestemming dat wij gemachtigd zijn om op de 1e van de maand het verschuldigde bedrag van je rekening af te schrijven. Elke

- maand ontvangt je via de mail de facturen per kind.
- Administratiegegevens
Hiermee vragen wij van je een aantal gegevens die voor ons van belang zijn voor een goede verwerking van de administratie. Tevens moet deze ondertekend worden. Zo weten wij dat je op de hoogte bent van wat er allemaal in dit beleidsplan staat beschreven.
  - Extra gegevens
Hierop kun je de persoonlijke gegevens van het kind invullen. Deze wordt met je doorgenomen op de proefdagdeel.

Eigen voorwaarden

Voor onze overeenkomsten gelden de Algemene Voorwaarden zoals die zijn vastgesteld door de Brancheorganisatie Kinderopvang en eigen voorwaarden vermeld in dit "Pedagogisch beleidsplan". Bij ondertekening van de overeenkomst ga je hiermee akkoord en is er een overeenkomst tot stand gekomen die bindend is voor beide partijen. Dus lees dit goed door voordat je tekent.

Vanaf dit moment geldt een opzegtermijn van één maand voor de geplande start- en/of einddatum. De overeenkomst bestaat uit minimaal twee en maximaal vier hele dagen. Een opvang dag is gebaseerd op één kind voor 10,5 uur per dag, inclusief Nutrilon 1 en/of 2, fruit, eten, drinken en luiers (m.u.v. dieetvoeding).

Onze uurprijs komt voort uit de wettelijke bepaalde rekensystematiek. Elk kalenderjaar vindt er een indexering plaats.

Ons Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) 149694362, dit is een uniek registratienummer. Ouders kunnen dit nummer gebruiken bij het aanvragen van een kinderopvangtoeslag van de Rijksoverheid. Je kunt op onze website: <http://www.jottum.nu>. vinden wat de maandelijkse lasten zullen zijn.

Kosten

Wij zijn 52 weken van het jaar open, met uitzondering van de officiële feestdagen. Niet in iedere maand zitten evenveel dagen. In de ene maand zitten er bijvoorbeeld vijf maandagen en in een andere maand vier. Dit geeft een gemiddelde van 4.33 maandagen per maand. Per saldo betaalt je ieder kwartaal exact wat je gebruikt: $3 \times 4.33 = 13$ (gelijk aan het aantal weken per kwartaal).

De kinderopvangtoeslag is gebaseerd op dit principe, je ontvangt iedere maand dezelfde toeslag, als er niets wijzigt.

Voorbeeld berekening van de maandelijkse factuurbedrag is als volgt:

Stel de uurprijs bedraagt € 6,84. Opvang per dag is 10,50 uur. Wij zijn per jaar 52 weken open: De kosten per maand voor 2 dagen opvang per week, is $(6,84 \times 10,50 \times 52) / 12 \text{ mnd.} = € 311,22 \times 2 = € 622,44$.

Een doordeweekse feestdag is als een zaterdag/zondag. Dit is een afspraak vastgelegd in het CAO van de kinderopvang en zijn we verplicht gesloten. Je

kunt je kind niet brengen, maar je betaalt deze dagen wel. Onze vaste lasten lopen immers door en ook de PM-ers krijgen betaald op deze dagen.

Extra dag(en)

Het kan zijn dat ouders incidenteel een extra dag(en) willen afnemen welke buiten de vaste contracturen valt. Dit kan aangevraagd worden via onze administratie of bij de PM-ers. Er wordt dan in de planning gekeken of het mogelijk is. Dit is afhankelijk van de leeftijd van het kind, het maximaal aantal kinderen dat wettelijk opgevangen mag worden in een groep en van het aantal aanwezige PM-ers (PKR). Wij zijn van mening dat geborgenheid en gevoel van veiligheid voor het kind en de groep als geheel voorop staan. Je ontvangt van ons bericht of dit mogelijk is of niet. Voor een extra dag berekenen wij het normale uurtarief en hiervoor ontvangt je een extra factuur. Dit wordt achteraf geïncasseerd en komt op de jaaropgave. Het afzeggen van een extra dag moet 24 uur van te voren, indien dit niet is gebeurt, wordt deze alsnog in rekening gebracht.

We begrijpen dat het niet mogen ruilen van dagen als inflexibel wordt ervaren. Wij zorgen voor een stabiele samenstelling van de groep met vaste PM-ers. Ziektes, vakanties en gebruikelijke wisselingen van kinderen geeft al onrust, waar we geen grip op hebben.

Overeenkomst wijziging(en)

Alle wijzigingen die vastgelegd zijn in een (concept) overeenkomst, kunnen alleen via de administratie worden doorgegeven. Het kan gaan om het aanvragen van: andere opvang dag(en), het uitbreiden van opvang dag(en) of het wijzigingen van een begin/eind datum (dit kan op ieder moment en één maand van tevoren). Er wordt dan in de planning gekeken wat mogelijk is. Dit is afhankelijk van de leeftijd van het kind en het maximaal aantal kinderen dat wettelijk opgevangen mag worden in een groep en van het aantal aanwezige PM-ers. Vervolgens ontvangt je van ons bericht of dit mogelijk is of niet. Als de aanvraag is goedgekeurd wordt er opnieuw een overeenkomst opgesteld.

Indien je kind op zijn/haar vierde verjaardag (nog) niet naar de basisschool gaat en je wilt de opvang voortzetten, dan dien je nieuwe afspraken te maken met ons.

Opzeggen van dag(en)

Het opzeggen van dag(en) kan alleen schriftelijk en kan op ieder moment van de maand. Er geldt een opzegtermijn van één maand. Je ontvangt een bevestiging per wanneer de overeenkomst eindigt.

Zodra er wijzigingen zijn in: adres, telefoonnummers, e-mailadres of bankgegevens gaan wij er vanuit dat je dit aan ons doorgeeft.

Vakanties/feestdagen

Wij vinden het prettig dat je ons, via de mail, op de hoogte stelt wanneer je op vakantie gaat.

Op deze feestdagen zijn wij gesloten:

- 2e Paasdag
- Koningsdag
- 5 mei Bevrijdingsdag (om de 5 jaar)
- Hemelvaartsdag
- 2e Pinksterdag
- 1e en 2e kerstdag
- Nieuwjaarsdag

Tevens zijn wij op 24 en 31 december om 17.00 uur gesloten. De kinderen kunnen dan vanaf 15.30 uur gehaald worden.

Mailingen

Alle informatie die wij versturen, versturen wij per mail aan alle ouders. Zo houden wij iedereen op de hoogte van wijzigingen, ideeën en belangrijke stand van zaken. Ook herinneren wij jullie op belangrijke data en nieuwtjes.

Oudercommissie

Wij hebben een oudercommissie (OC) die bestaat uit een aantal ouders van onze locatie. Zij behartigen de belangen van alle ouders van de kinderen op de opvang. De belangrijkste verantwoordelijkheid van de oudercommissie is om de kwaliteit van de opvang te bewaken en te bevorderen door gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan de directie van de opvang.

Zij zijn bereikbaar via de mail: oc@jottum.nu. Ook kunt je je als ouder, wanneer er in de OC vacatures ontstaan, zelf actief deelnemen aan de OC. Elke ouder kan de oudercommissievergaderingen bijwonen. Ons gezamenlijke doel is een zorgzaam en pedagogisch verantwoord verblijf bij ons te realiseren.

Het is nu duidelijk wat wij van de ouders en de ouders van ons kunnen verwachten. Wij scheppen een klimaat voor een open relatie, zodat eventuele problemen gemakkelijk ter sprake gebracht kunnen worden. We gaan er vanuit dat we samen een oplossing vinden. Als ouders en directie er niet uit komen, kunnen de ouders contact opnemen met de oudercommissie of een beroep doen op de Centrale Klachtencommissie Kinderopvang, telefoonnummer 0900-0400034.

Veiligheid

Jaarlijks organiseren wij een BHV-herhalingsdag. De vaste instructeur behandelt situaties en voorvallen, die zich kunnen voordoen op onze locatie.

Het gebouw heeft een brandmeldinstallatie, die jaarlijks wordt gecontroleerd. Maandelijks laten we het brandalarm afgaan, zodat kinderen ermee bekend raken. Er is een branddeken en er zijn brandblusapparaten die jaarlijks worden gecontroleerd. Er ligt een plan klaar in geval van ontruiming, er is een nooduitgang aan de achterzijde.

Minimaal één keer per jaar houden we een brandoefening en controleren we de 06-nummers van de ouders via een Sms-bericht met een mobiele telefoon (het Noodmobiel). Dit noodnummer wordt alleen door ons gebruikt bij ontruiming of bij een aangekondigde controle van de nummers. Er kan dus niet naar gebeld worden. Het is heel belangrijk, dat de 06-nummers van de ouders "up-to-date" zijn.

Er kunnen bij ons géén kinderwagens achter gelaten worden, in verband met de brandveiligheid! Wij vragen ouders om die weer mee te nemen, omdat het stallen van de wagens de doorgang blokkeert. In geval van een ontruiming moeten we het pand snel en makkelijk kunnen verlaten.

Alle ongevallen en bijna-ongevallen worden geregistreerd. Indien nodig, wordt een ongeval of bijna-ongeval intern besproken. De oudercommissie controleert jaarlijks deze formulieren.

Jaarlijks voeren wij hygiëne- en veiligheid controle uit en deze worden vertaald naar een actieplan en/of verwerkt in de protocollen. Deze ligt ter inzage voor in de gang.

Een inspecteur van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) controleert jaarlijks of wij aan de landelijke kwaliteitseisen voldoen en komt onaangekondigd langs. Zij stellen een rapport op. Dit rapport wordt in het publieksportaal van het Landelijk Register Kinderopvang gepubliceerd (www.landelijkregisterkinderopvang.nl) en ligt ter inzage voor in de gang.

Afspiegeling

Het beleid zoals hierboven beschreven, wordt regelmatig getoetst op deugdelijkheid en werkzaamheid door PM-ers en directie tijdens werkoverleg en maandelijks vergaderingen. Eventuele wijzigingen worden ter discussie gesteld of overlegd met de oudercommissie en de uitslag of de beslissing wordt schriftelijk verteld. Zo ontstaat een beleidsplan dat blijft corresponderen met de werkwijze en werkstijl van het team met de kinderen.